

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

ИЗВЕШТАЈ

О САМОВРЕДНОВАЊУ

Ниш, фебруар 2008.

САДРЖАЈ:

УВОД

1. Поступак самовредновања
  - 1.1. Субјекти поступка самовредновања
  - 1.2. Опис поступка самовредновања
2. Методологија

Први део

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ФАКУЛТЕТУ

1. Преглед историјског развоја
2. Сумарни приказ актуелног стања
3. Мисија и визија Факултета

Други део

ПРОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА КВАЛИТЕТА

1. Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета
2. Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета
3. Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета
4. Стандард 4: Квалитет студијског програма
5. Стандард 5: Квалитет наставног процеса
6. Стандард 6: Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада
7. Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника
8. Стандард 8: Квалитет студената
9. Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса
10. Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке
11. Стандард 11: Квалитет простора и опреме
12. Стандард 12: Финансирање
13. Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета
14. Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Трећи део

ПРИЛОЗИ

1. Списак прилога
2. Прилози

УВОД

1. Поступак самовредновања

У току припрема за акредитацију, Правни факултет Универзитета у Нишу спровео је поступак самовредновања у свим областима обезбеђења квалитета предвиђених *Законом о високом образовању, Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа Националног савета за високо образовање* („Сл. гласник РС“, 106/2006) *Правилником о квалитету Правног факултета у Нишу* („Билтен Правног факултета у Нишу“, 104/2007).

Извештај о самовредновању пружа неопходне информације свим аспектима квалитета и оцену испуњености услова за акредитацију и служи као основ за отклањање уочених слабости и свеукупно унапређење квалитета.

1.1. Субјекти поступка самовредновања

У поступку самовредновања учествовали су бројни органи и тела Факултета.

Поступком је управљао *Одбор за квалитет*, којег чине представници наставног и ненаставног особља и студената: три члана из реда наставника, два члана из реда сарадника, један члан из реда студената и један члана из реда ненаставног особља. Чланове Одбора из реда наставника и сарадника изабрало је Наставно-научно веће, тајним гласањем, већином гласова укупног броја чланова Наставно-научног већа. Члана Одбора из реда студената изабрао је Студентски парламент, а члан из реда ненаставних радника изабран је на заједничком састанку ненаставних радника, тајним гласањем, већином гласова укупног броја ненаставних радника.

Прикупљање и анализа података поверени су *Комисији за праћење и унапређење студирања*, сталној комисији Одбора за квалитет, која има укупно пет чланова, и то: продекана за наставу, као председника, два члана из реда наставника, једног члана из реда сарадника, и једног члана из реда студената. Чланове Комисије именовано је декан, на предлог Одбора, односно на предлог Студентског парламента.

У прикупљању података учествовале су све јединице и службе Факултета: Центар за правна и друштвена истраживања, Центар за публикације, Библиотека, Служба за наставу и студентска питања, Служба за опште послове и Служба за материјално-финансијске послове. Послове статистичке обраде података обавила је посебна *Комисија за унос и обраду података*, уз помоћ запослених у Рачунарско-информационом центру Факултета.

Текст Нацрта извештаја о самовредновању припремила је *Комисија за припрему извештаја о самовредновању*, коју су чинили: два наставника, један сарадник, један студент и један ненаставни радник.

1.2. Опис поступка самовредновања

Поступак самовредновања спроведен је у складу са *Правилником о самовредновању* („Билтен Правног факултета у Нишу“, бр. 122/2008).

Одбор за квалитет, на седници од 11. 01. 2008. године, утврдио је *План самовредновања*, којим су дефинисани: циљеви самовредновања, субјекти самовредновања, њихова одговорност и задужења, методологија прикупљања података, одговорност и задужења и временска динамика.

Поступак самовредновања спроведен је у III фазе, у периоду 11. 01. – 21. 02. 2008. године

У првој фази утврђени су: начин прикупљања података, списак извора података, инструменти за прикупљање података (методологија анкетирања, време анкетирања, садржина анкетних упитника, индикатори квалитета, репрезентативни узорак и др.)

У другој фази спроведени су поступци анкетирања и други поступци за прикупљање података, извршена је обрада и анализа података и припремљени су извештаји о резултатима спроведених поступака за прикупљање података: Извештај о анкетирању студената, Извештај о анкетирању наставног особља, Извештај о анкетирању ненаставног особља, Извештај о анкетирању послодаваца, Извештај о анкетирању дипломираних правника, некадашњих студената Факултета, Извештај о положају дипломираних правника на тржишту рада, Извештај о успеху студената на испитима, Извештај о успеху студената у студирању. Наставно-научно веће Факултета и Студентски парламент размотрили су и усвојили све наведене извештаје. Извештаји о анкетирању студената, Извештај о анкетирању наставних радника и Извештај о анкетирању ненаставних радника размотрени су и на збору ненаставних радника. Одбор за квалитет, на седници од 12.02.2008. године, размотрио је извештаје и утврдио *Предлог мера за унапређење квалитета*.

У оквиру друге фазе поступка самовредновања, 11. 02. 2008. године одржана је и Радионица за израду Стратешког плана развоја Факултета (2008-2010). На радионици је учествовало укупно 25 особа, чланови Деканата, чланови Колегијума, представници наставног и ненаставног особља Факултета, представници студената и представници друштвене заједнице: председник Општинског суда у Нишу, два представника Националне службе за запошљавање – филијала у Нишу и секретар Електронског факултета у Нишу, као члан Савета Факултета. На радионици су дефинисане мисија и визија Факултета, извршена је SWOT анализа и дефинисан је Стратешки план развоја Факултета за период 2008-2010.

У трећој фази, на основу свих расположивих података, анализа и предлога, Комисија за припрему извештаја о самовредновању припремила је *Нацрт извештаја о самовредновању*. На заједничком састанку чланова Комисије, декана и продекана Факултета, одржаном 14. 02. 2008. године, вођена је дискусија о Нацрту. У Нацрт извештаја интегрисани су предлози изнети током дискусије и ревидирана верзија Извештаја усвојена је на седници Наставно-научног већа од 21. 02. 2008. године.

2. Методологија

У поступку самовредновања коришћени су разноврсни извори и методи за прикупљање података, примерени овом типу истраживања: анализа службене документације, дискусије у оквиру фокус група, анкетирање, SWOT анализа и др.

Самовредновање је засновано на холистичком приступу, при чему су вршене разноврсне квантитативне и квалитативне анализе. Примењена методологија омогућила је да се из различитих перспектива сагледа квалитет студијских програма и наставног процеса, исходи учења, услови рад студената, наставника и сарадника, рад факултетских служби и др., и на тај начин стекне целовит и објективни увид у све области квалитета.

Један од кључних метода за прикупљање података било је анкетирање студената и других релевантних група испитаника (наставно и ненаставно особље, некадашњи студенти и послодавци). Непосредни циљ анкетирања био је да се испита како поједине групе испитаника перципирају квалитет студија, наставе, услова студирања и рада на Факултету, како би се тачно и објективно проценио квалитет рада и утврдило у којим сегментима делатности квалитет рада није на задовољавајућем нивоу, као и да се пројектују адекватне мере и активности у циљу превазилажења уочених слабости. Анкетирање је део новоуспостављеног институционалног система управљања квалитетом, који треба да обезбеди унапређивање рада Факултета у свим областима обезбеђења

квалитета, развијање културе квалитета, као и мотивисање свих запослених за веће лично залагање и поштовање утврђених стандарда квалитета.

Анкетирање је спроведено у периоду 11-20. јануар 2008. године, на основу одлуке Одбора за квалитет. Поступак анкетања студената спроведен је према одредбама *Правилника о студентском вредновању квалитета студија Универзитета у Нишу* и *Правилника о студентском вредновању квалитета студија Правног факултета у Нишу* („Билтен Правног факултета у Нишу“ бр. 111/2008) и у складу са *Упутством за анкетање студената, обраду, коришћење и презентовање података шк. 2007/2008.* које је 08.01.2008. године донео Одбор за квалитет. Овим упутством предвиђене су стриктне процедуре у погледу припреме и руковања анкетним материјалом, обраде података, припреме извештаја и начина презентовања прикупљених података.

У складу са правилима о анкетању, Одбор за квалитет утврдио је методологију анкетања, време анкетања, садржину анкетних упитника, индикаторе квалитета, као и репрезентативни узорак.

Анкетирање је спровела Комисија за праћење и унапређење студирања Правног факултета Универзитета у Нишу. За уношење и обраду података образована је посебна комисија, која је у Рачунском центру Факултета, уз подршку особља Центра, кодирала одговоре и унела податке у табеле. Тако унети подаци су потом трансферисани у SPSS формат и обрађени помоћу SPSS програмског пакета.

Комисија за праћење и унапређење студирања Правног факултета у Нишу припремила је појединачне извештаје о резултатима анкетања за сваку групу испитаника и доставила их Одбору за квалитет. У прикупљању података о успеху студената на испитима и у студирању коришћене су базе података из службене евиденције коју води Служба за наставу и студентска питања. Обрада и презентација података вршена је према методолошким упутствима Одбора за квалитет.

Први део

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ФАКУЛТЕТУ

Назив високошколске установе:
Правни факултет у Нишу

Адреса: Трг краља Александра бр. 11
Web адреса: www.prafak.ni.ac.yu
E-mail: pravni@prafak.ni.ac.yu

Образовно-научно поље:
Друштвено-хуманистичке науке

Правни факултет у Нишу (у даљем тексту: Факултет) је самостална високошколска образовно-научна установа са својством правног лица, у саставу Универзитета у Нишу, са правима и обавезама које му припадају на основу Закона и Статута. Факултет је матичан за следеће уже научне области: правно-теоријска; јавно-правна; кривично-правна; грађанско-правна; трговинско-правна; међународно-правна; правно-историјска; правно-политичка; правно-социолошка и правно-економска.

Факултет је регистрован код Трговинског суда у Нишу. Матични број јединственог регистра је 07174691.

1. Историјска ретроспектива

Правни факултет у Нишу основан је 1960. године, као Правни одсек Правно-економског факултета у Нишу, у саставу Универзитета у Београду. Од 1.10.1970. године Факултет је самостална високошколска установа у саставу Универзитета у Нишу.

Настава на основним студијама започела је 1. октобра 1960. године. Прву генерацију студената школске 1960/61. године чинила су 503 студента. У истој школској години, Факултет је имао само четири наставника и два сарадника у сталном радном односу.

Од оснивања до 1965. године и од 1978. до 1986. године, Факултет је организовао наставу у двогодишњем и четворогодишњем трајању, за стицање дипломе вишег образовања (правник), односно дипломе високог образовања (дипломирани правник). Све до 1992. године, настава је посебно организована за редовне и ванредне студенте. Због великог броја ванредних студената, Факултет је, у периоду од 1964-1977. године оснивао центре за ванредно студирање изван свог седишта, а у току 1977. године, формирао је Одељење у Зајечару, које је радило све до 1988. године.

Факултет је перманентно унапређивао наставни програм усвајањем нових наставних планова (1960, 1974, 2003, 2007.). У периоду од 1960. до 1965. године, настава је извођена само на правосудном смеру, иако су постојала још два смера: привредно-правни и политичко-управни смер. Од 1969-1974. године, наставни план предвиђао је, поред обавезних, и изванредних број изборних предмета, чије је изучавање обезбеђивало извесну специјализацију. Од 1974. до 2003. године, Факултет је образовао правне стручњаке општег профила. Наставним планом од 2003. године предвиђено је осам наставних група, што је омогућило студентима да профилишу своје правничко образовање.

Од 1970. године на Факултету се остварују последипломске студије: магистарске студије у двогодишњем трајању и специјалистичке студије у трајању од једне године. Према Наставном плану од 2003. године магистарске студије обухватају 18 смерова, а

специјалистичке 10 смерова.

Током 47 година континуираног рада Факултета звање дипломирани правник стекло је 5.458 студената, а звање правник 5.711 студената. Научно звање магистра за одговарајуће области права стекло је 111 студената, а звање специјалисте за одговарајуће области права стекло 55 студената. Звање доктора правних наука стекло је 47 кандидата.

2. Сумарни приказ актуалног стања

На Факултету се тренутно реализују основне правне студије у четворогодишњем трајању, за стицање звања дипломирани правник, као и магистарске и специјалистичке студије, према Наставном плану од 2003. године. На основним студијама је 3.532 студената: 975 студената прве године, 1255 студената друге године, 1038 треће и 264 четврте године. На магистарским и специјалистичким студијама укупно је 135 студената. Израду докторске дисертације пријавило је 10 доктораната.

Основне студије	Магистарске студије	Специјалист. студије	Докторанти
3.532	130	5	10

Према новом Статуту Факултета од 19.01.2007. године („Билтен Правног факултета у Нишу“ бр. 96/2007), Факултет организује и остварује основне и дипломске академске студије, докторске студије и струковне студије. На Факултету се организује научноистраживачки рад у областима правних и других друштвено-хуманистичких наука. Факултет остварује облике студија за иновацију знања, стручног образовања и усавршавања у области правних и других друштвено-хуманистичких наука и организује полагање стручних испита. Факултет, самостално или у сарадњи са другим организацијама, обавља основна, примењена и развојна истраживања у циљу развоја образовне делатности и публикује резултате научног рада.

На Факултету је стално запослено 55 наставника и сарадника, а три наставника су уговором ангажована за извођење наставе из страних језика (немачки, француски и руски).

Редовни професори	Ванредни професори	Доценти	Асистенти	Асистенти приправници	Сарадници у настави	Наставник Енглеског језика
18	11	6	11	4	4	1

Ненаставно особље чини укупно 33 стално запослених различитог профила, и то 8 са високом стручном спремом, 4 са вишом стручном спремом, 11 са средњом стручном спремом и 10 помоћних радника са основном школом.

Укупан простор	8.509,38 квм
Простор Библиотеке са читаоницама	542.42 квм
Број рачунара	142
Број библиотечких јединица из области из које се изводи наставни процес	81000 УКУПНО Од тога: 27634 књига - 5253 уџбеника и 53366 свезака часописа (509 наслова)

Факултет сарађује са 18 образовних установа у земљи и иностранству и са 21 правосудном и другим институцијама, са којима има склопљене уговоре о сарадњи.

Имајући у виду друштвене потребе и своје људске и просторне ресурсе, Факултет се определио да своју образовну делатност остварује кроз основне академске студије, дипломске академске студије и докторске студије права. Факултет је припремио студијске програме ових студија, који су усвојени на седници Сената Универзитета у Нишу од 04.03.2008 . године.

Реализација нових студијских програма започела је доношењем Одлуке о упису 21 студента на докторске студије. Прва генерација студената основних академских студија и дипломских академских студија биће уписана шк. 2008/2009. године.

3. Мисија и визија

Мисија:

Мисија Правног факултета у Нишу је да, као референтна образовно-научна установа у региону, организује, спроводи и перманентно унапређује све видове и нивое високошколског образовања правника, научно-истраживачки и стручни рад у областима правних и других друштвено-хуманистичких наука, у складу са највишим стандардима квалитета, дајући тиме допринос развоју правног система, правне науке и правне струке и просперитету друштвене заједнице.

Визија:

Визија Правног факултета у Нишу огледа се у достизању максималног нивоа квалитета студијских програма, наставног процеса, научно-истраживачког и стручног рада, кроз перманентно унапређивање целокупне делатности и развијање културе квалитета, што ће омогућити да Факултет постане препознатљива, модерна и атрактивна високошколска институција у региону, упоредива са институцијама сличног профила и капацитета, која ужива поверење студената, послодаваца, оснивача и друштва у целини.

ПРОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА КВАЛИТЕТА

Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета

Високошколска установа утврђује стратегију обезбеђења квалитета, која је доступна јавности

Поштујући традиционалну тежњу за остваривањем високих стандарда квалитета рада, привржен вредностима и принципима савременог европског универзитетског образовања, имајући у виду стандарде и смернице Националног савета за високо образовање, свесан чињенице да је неопходно успостављање институционалног система управљања квалитетом, чије ће функционисање обезбедити континуирано праћење, процену, обезбеђење и унапређивање квалитета у свим областима рада Факултета, Правни факултет Универзитета у Нишу усвојио је Стратегију управљања квалитетом 2007-2010 (у даљем тексту: Стратегија). Овим основним и општим развојним документом у области обезбеђења квалитета, дефинисани су мисија, визија, циљеви, опредељења и принципи институционалног система обезбеђења и унапређивања квалитета, утврђене су области обезбеђења квалитета и субјекти система обезбеђења квалитета, као и мере за обезбеђење квалитета и начин операционализације система обезбеђења квалитета.

Циљ новоуспостављеног система управљања квалитетом огледа се у обезбеђивању високих стандарда квалитета образовног, научно-истраживачког и стручног рада, ради стварања услова за укључивање Факултета у јединствени европски академски простор и давање доприноса развоју друштвене заједнице у условима опште трансформације друштва. Обезбеђењем и сталним унапређивањем квалитета биће достигнут највиши ниво квалитета студијских програма, наставног процеса, научно-истраживачког и стручног рада, перманентно унапређење целокупне делатности и развијање културе квалитета, што ће омогућити да Факултет постане модеран и атрактиван европски правни факултет, упоредив се истакнутим факултетима у региону сличног профила и капацитета.

У изјави о квалитету, која је садржана у Стратегији, Факултет је преузео одговорност за праћење, унапређивање и развој квалитета свог рада и изразио је своју спремност да наставну делатност обавља поштујући високе стандарде квалитета, да се укључи у процес европске интеграције високог образовања и да квалитетом својих услуга обезбеди поверење студената, послодаваца, оснивача и друштва у целини. Факултет је стратешки опредељен да у свом раду перманентно повезује образовну делатност (преношење знања), научно-истраживачку делатност (производњу знања) и стручну делатност (примену знања).

Усвајањем Стратегије, Факултет се определио да перманентно прати и уважава нове идеје, принципе и трендове у развоју европског високошколског образовања, настојећи да својим квалитетним радом допринесе изградњи друштва знања, одрживом развоју заједнице, развијању концепта доживотног учења и промовисању универзалних вредности и циљева савременог универзитетског образовања.

Имплементација и развој система управљања квалитетом засновани су на проактивном приступу, што подразумева укључивање свих запослених на Факултету, као и пуну партиципацију студената.

Усвајањем Стратегије, Факултет се определио за целовит, конзистентан, стабилан, функционалан, ефикасан, флексибилан и у пуној мери транспарентан систем управљања квалитетом, којим ће гарантовати усклађеност квалитета наставног и научно-истраживачког рада са постављеним стандардима. Успостављени систем ће омогућити ефикасно и континуирано праћење, процену, унапређивање и развој квалитета у обављању

свих делатности Факултета, успостављање и развијање културе квалитета, што подразумева мотивисање за веће лично залагање и повећање одговорности свих запослених и студената за поштовање утврђених стандарда квалитета, обезбедиће да студенти стекну гарантовани минимум сврсисходних знања и вештина и допринеће повећању ефикасности студирања и бољој припремљености студената за професионални рад, учење током читавог живота и живот у демократском грађанском друштву.

Успостављени систем управљања квалитетом је флексибилан, тј. изграђен је на начин који обезбеђује његово несметано прилагођавање и интегрисање у јединствени систем управљања квалитетом на Универзитету у Нишу, који је у процесу изградње, уз уважавање интегративне функције Универзитета и потребе за успостављањем хармоничног система управљања квалитетом на нивоу Универзитета.

Стратегија управљања квалитетом учињена је доступном јавности објављивањем у „Билтену Правног факултета Универзитета у Нишу“ и на Интернет страници Факултета. www.prafak.ni.ac.yu/files/normativa/Strategija_upravljanja_kvalitetom.pdf

Текст Стратегије, заједно са Правилником о квалитету, штампан је у виду брошуре, која је дистрибуирана наставницима, сарадницима, ненаставним радницима и студентима, преко Студентског парламента.

Процена испуњености Стандарда 1 и предлог корективних мера:

Доношењем Стратегије управљања квалитетом испуњен је Стандард 1.

Сагласно одређењу дефинисаном у б. делу Стратегије под насловом „Унапређивање стратегије“, надлежни органи Правног факултета Универзитета у Нишу вршиће преиспитивање и унапређивање Стратегије на крају сваке школске године, на бази стеченог увида у резултате функционисања система управљања квалитетом. Прво преиспитивање Стратегије и њене евентуалне корекције биће извршени октобра 2008. године, чиме ће бити створен ваљан основ за израду акционих планова у области обезбеђења квалитета.

Прилози:

Прилог 1. – Одлука Наставно-научног већа о усвајању Предлога Стратегије управљања квалитетом (2007-2010);

Прилог 2. – Одлука Савета Правног факултета у Нишу о усвајању Стратегије управљања квалитетом (2007-2010)

Прилог 3 – Стратегија управљања квалитетом

Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета

Високошколска установа утврђује начин (стандарде) и поступке за обезбеђење квалитета свог рада, који су доступни јавности.

Савет Правног факултета, на седници од 07.11.2007. године, усвојио је Правилник о квалитету, којим је уређен институционални систем управљања квалитетом у свим областима рада Факултета, утврђена су подручја обезбеђења квалитета, стандарди за обезбеђење квалитета, тј. минимални ниво квалитета рада, и уређени су поступци за обезбеђење квалитета, што укључује регулисање састава, надлежности, овлашћења и начин поступања субјеката надлежних за управљање, праћење, процену, унапређивање и развој квалитета.

Правилник о квалитету учињен је доступним јавности објављивањем у „Билтену Правног факултета у Нишу“ и на Интернет страници Факултета.

www.prafak.ni.ac.yu/index.php?option=com_content&task=view&id=29&Itemid=95

Текст Правилника о квалитету, заједно са Стратегијом управљања квалитетом, штампан је у виду брошуре, која је дистрибуирана наставницима, сарадницима, ненаставним радницима и студентима, преко Студентског парламента.

Процена испуњености Стандарда 2 и предлог корективних мера:

Усвајањем Правилника о квалитету испуњен је Стандард 2.

Правилником о квалитету утврђени су: 1) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета студијских програма; 2) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета наставног процеса (стандарди и поступци за обезбеђење квалитета планова рада (силабуса), стандарди и поступци за обезбеђење квалитета наставе и стандарди и поступци за обезбеђење квалитета оцењивања); 3) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета научно-истраживачког и стручног рада наставника и сарадника; 4) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета наставника и сарадника; 5) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета студената; 6) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета уџбеника и литературе; 7) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета библиотечких и информатичких ресурса; 8) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета управљања и квалитета ненаставне подршке; 9) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета простора и опреме; 10) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета финансирања; и 11) стандарди и поступци за обезбеђивање активне улоге студената у самовредновању и провери квалитета. Тиме је успостављен систем обезбеђења и унапређивања квалитета и утврђени су стандарди и поступци за обезбеђење квалитета за сваку област обезбеђења квалитета.

Правилник о квалитету је први документ Факултета у области обезбеђења квалитета, чија је примена започела 2007. године. С обзиром на то, потребно је да Одбор за квалитет и остали субјекти система обезбеђења квалитета перманентно прате, сагледавају и евалуирају његову имплементацију, како би се стекао увид у његове практичне ефекте и оценило остваривање планираних циљева. За случај да поједини стандарди и механизми за обезбеђење квалитета не буду верификовани у пракси, потребно је извршити неопходне измене и допуне Правилника. Такође, утврђени стандарди и мере за обезбеђење и унапређивање квалитета биће периодично преиспитивани у циљу њиховог унапређивања, са тенденцијом да се минимални ниво квалитета подиже и креирају што ефикасније подстицајне и корективне мере за унапређење квалитета.

Прилози:

[Прилог 5 – Одлука Савета Правног факултета у Нишу о усвајању Правилника о квалитету](#)

[Прилог 6 – Правилник о квалитету](#)

Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета

Високошколска установа изграђује организациону структуру за обезбеђење квалитета.

Институционални систем обезбеђења квалитета установљен је и регулисан Статутом Правног факултета у Нишу (Одлука Савета Факултета о изменама и допунама Статута од 04.03.2008. године, „Билтен Правног факултета у Нишу“, бр. 122/2008), Стратегијом управљања квалитетом и Правилником о квалитету.

Успостављање целовитог институционалног система управљања квалитетом израз је сазнања да традиционални приступи и начини обезбеђења квалитета нису адекватни и транспарентни јер не омогућавају унутрашњу и спољашњу оцену квалитета рада, не обезбеђују интерперсоналну и временску компарацију квалитета рада и не доприносе у

пуној мери развоју културе квалитета, развијању свести о важности квалитета и личном доприносу и одговорности за квалитет. Подаци о појединим индикаторима квалитета не прикупљају се систематски, изостаје адекватна интерпретација података, а сами подаци су ретко основ за предузимање академских и административних мера у циљу превазилажења уочених слабости и проблема. У досадашњем периоду, обезбеђење квалитета традиционално је било ослоњено на катедре и преваходно је било производ личних иницијатива појединих наставника и сарадника. Због свега тога, било је неопходно установити целовит и јединствен систем управљања квалитетом, којим ће бити утврђени политика и начин управљања квалитетом, јасни стандарди и мерљиви индикатори квалитета и развијене стандардне процедуре које се примењују у циљу спречавања неквалитетног рада и унапређивања квалитета рада сваког појединца, органа и службе.

Систем обезбеђења квалитета утврђен је тако што су предвиђени субјекти обезбеђења квалитета, дефинисани њихова улога, задаци и надлежност, као и улога и задаци наставног и ненаставног особља, студената, органа и служби Факултета, области обезбеђења квалитета, као и стандарди и поступци за обезбеђење квалитета.

Сагласно општим актима Факултета, субјекти институционалног система обезбеђења квалитета су: Одбор за квалитет, Комисија за праћење и унапређивање студирања, Комисија за односе са студентима и Менаџер квалитета (чл. 6. Правилника о квалитету).

Одбор за квалитет је највиши орган у процесу обезбеђења квалитета, који је одговоран за праћење, обезбеђење и унапређивање квалитета у свим областима. Одбор има седам чланова, и то три члана из реда наставника, два члана из реда сарадника, једног члана из реда студената, и једног члана из реда ненаставног особља.

У складу са чл. 7. Правилника о квалитету, чланови Одбора из реда наставника и асистената изабрани су на седници Наставно-научног већа, тајним гласањем чланова, Студентски парламент усвојио је предлог за члана одбора из реда студената, а ненаставни радници су тајним гласањем изабрали свог представника. Према одлуци декана, чланови Одбора за квалитет су: проф. др Милорад Божић, председник Одбора, проф. др Миомира Костић, заменик председника, проф. др Мирослав Лазић, асс. мр Небојша Раичевић, асс. мр Дејан Вучетић, Весна Стојановић и Маја Здравковић, студент.

Правилником о квалитету (чл. 8-12) предвиђени су: улога, задаци и надлежност Одбора за квалитет, трајање мандата чланова, основи и поступак за разрешење, начин руковођења Одбором и друга питања од важности за рад Одбора. Начин рада и одлучивања Одбора ближе су уређени *Пословником о раду Одбора*, који је донео Одбор.

Комисија за праћење и унапређивање студирања је стална комисија Одбора за обезбеђење квалитета, која има укупно пет (5) чланова, и то: продекана за наставу, као председника, два члана из реда наставника, једног члана из реда сарадника, и једног члана из реда студената. У складу са чл. 13. Правилника о квалитету, декан је својом одлуком број 03-4155/3-07 од 27.12.2007. године, на предлог надлежних органа, за чланове Комисије именовано: проф. др Ирину Пејић, председник Комисије, проф. др Слободанку Константиновић Вилић, проф. др Драгана Николића, члан, асс. мр Наталију Жунић, члан и Алексовски Марка, члан.

Правилником о квалитету (чл. 14-16) предвиђени су: улога, задаци и надлежност Комисије за праћење и унапређивање студирања, трајање мандата чланова, основи и поступак за разрешење, начин руковођења и друга питања од важности за рад Комисије. Начин рада и одлучивања Комисије ближе су уређени *Пословником о раду Комисије за праћење и унапређивање студирања*, који је донео Одбор.

Комисија за односе са студентима је стална комисија Одбора за квалитет, која има укупно пет (5) чланова, и то: једног члана из реда наставника, једног члана из реда сарадника, студента-продекана, шефа службе за студентска питања, једног студента дипломских академских студија (студент-саветник).

У складу са чл. 17. декан је својом одлуком, број 03-4155/4-07 од 27.12.2007. године, на предлог надлежних органа, за чланове Комисије именовано: проф. др Зорана Тирића, председник, ас. мр Миру Симовић, члан, Мирољуба Јаковљевића, члан и Мају Миловановић, студент-саветник.

Правилником о квалитету (чл. 18-20) предвиђени су: улога, задаци и надлежност Комисије, трајање мандата чланова, основи и поступак за разрешење, начин руковођења и друга питања од важности за рад Комисије. Начин рада и одлучивања Комисије ближе су уређени *Пословником о раду Комисије за односе са студентима*, који је донео Одбор.

Менаџер квалитета, који ће пружати стручну и техничку подршку у праћењу, обезбеђењу и унапређивању квалитета, још увек није изабран. Његов избор зависиће од финансијских могућности отварања новог радног места.

Правилником о квалитету јасно су дефинисани улога, задаци и послови наставника, сарадника, студената, органа управљања и пословођења, катедри и других стручних органа, факултетских служби у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда и поступка за обезбеђење квалитета. Према одредбама чл. 3. Правилника о квалитету, декан Факултета управља квалитетом, а праћење, вредновање и унапређивање квалитета дужност је свих јединица, органа и служби Факултета, као и свих запослених и студената.

Правилником о квалитету обезбеђено је учешће студената у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда, поступка и културе обезбеђења квалитета. Сагласно чл. 224. Правилника о квалитету, активна улога студената у процесу обезбеђења квалитета остварује се: радом студентских организација и студентских представника у телима Факултета, учешћем представника студената у раду органа за обезбеђење квалитета, периодичним оцењивањем квалитета студијских програма, свих елемената наставног процеса, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, педагошког рада наставника, сарадника и факултетских служби путем анкетирања, изражавањем мишљења о свим општим актима Факултета којима се утврђује стратегија обезбеђења квалитета и уређују стандарди и поступци за обезбеђење квалитета, разматрањем извештаја о резултатима анкетирања и других облика самовредновања и извештаја о резултатима екстерног оцењивања квалитета и др.

Факултет је Правилником о квалитету утврдио стандарде и поступке за обезбеђење квалитета. Стандарди за обезбеђење квалитета садрже минимални ниво квалитета рада Факултета, којима се обезбеђује остваривање мисија и циљева Факултета. Поступцима за обезбеђење квалитета утврђени су стандардни поступци за праћење и контролу квалитета, као и систем подстицајних и корективних мера чија примена обезбеђује остваривање стандарда који гарантују задовољавајући ниво квалитета свих сегмената образовног, научноистраживачког и стручног рада Факултета.

Одлуке о формирању Одбора за квалитет, Комисије за праћење и унапређивање студирања и Комисије за односе са студентима, као и пословници о раду ових тела, учињени су доступним јавности објављивањем на Интернет страници Факултета. www.prafak.ni.ac.yu/index.php?option=com_content&task=view&id=68&Itemid=183.

Процена испуњености Стандарда 3 и предлог корективних мера:

Успостављањем институционалног система обезбеђења квалитета, усвајањем одговарајућих општих аката и конституисањем органа, испуњен је Стандард 3.

У наредном периоду биће путем конкурса изабрано лице одговарајућег профила образовања за обављање послова менаџера квалитета. Тиме ће бити заокружен систем обезбеђења квалитета и створени још бољи услови за његово функционисање. У циљу остваривања постављених циљева, потребно је да предвиђене процедуре и мере за

обезбеђење квалитета буду стриктно примењене, да се брижљиво и систематично прати њихова примена и оцењује да ли се оне успешно спроводе, какви су практични ефекти подстицајних и корективних мера и какав је тренд квалитета у свим областима обезбеђења квалитета. Уколико на основу прикупљених података и остварених увида Одбор за квалитет дође до сазнања да је потребно вршити структуралне или организационе промене, биће покренут поступак за кориговање институционалног система обезбеђења квалитета.

Имплементација система за обезбеђење квалитета вршиће се кроз циклично смењивање самовредновања и акционог планирања по обрасцу: планирање, спровођење, провера, побољшање.

У наредном периоду посебна пажња биће посвећена ширењу културе квалитета међу запосленима и студентима путем сталних разговора о квалитету, расправа о начинима побољшања квалитета и сл. Такође, путем одговарајућих мера унапређиваће се институционална подршка наставном и ненаставном особљу ради повећања њихових стручних компетенција, укључујући и одговарајућу едукацију у циљу унапређења знања, способности и вештина за разумевање саме идеје квалитета, начина функционисања система обезбеђења квалитета, као и предузимање мера ради побољшања услова рада и повећања мотивисаности за рад.

Прилози:

- Прилог 4 – Одлука Наставно-научног већа о усвајању Предлога Правилника о квалитету
- Прилог 5 – Одлука Савета Правног факултета у Нишу о усвајању Правилника о квалитету
- Прилог 6 – Правилник о квалитету
- Прилог 7 – Пословник о раду Одбора за квалитет,
- Прилог 8 – Пословник о раду Комисије за праћење и унапређивање студирања
- Прилог 9 – Пословник о раду Комисије за односе са студентима
- Прилог 10 – Одлука о изменама и допунама Статута
- Прилог 11 – Одлука о формирању Одбора за квалитет
- Прилог 12 – Одлука о формирању Комисије за праћење и унапређивање студирања
- Прилог 13 – Одлука о формирању Комисије за односе са студентима

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих организација из окружења.

Правни Факултет у Нишу има вишедценијско искуство у организацији и остваривању основних и последипломских студија у области права. Прилагођавајући се савременим захтевима и стандардима високошколског образовања, имајући у виду људске, просторне, техничке, библиотечке, информатичке и друге ресурсе, Факултет је припремио три нова студијска програма из области права, за које је поднео захтев за акредитацију:

- 1) Студијски програм основних академских студија, у трајању од 4 године (240 ЕСПБ);
- 2) Студијски програм дипломских академских студија, у трајању од 1 године (60 ЕСПБ); и
- 3) Студијски програм докторских студија, у трајању од 3 године (180 ЕСПБ).

Сенат Универзитета у Нишу, својим одлукама од 04.03.2008. године, усвојио је студијске програме Правног факултета.

Студијски програми су јавно доступни у Информатору за бруцоше и на интернет страници Факултета www.prafak.ni.ac.yu/files/studenti/INFORMATOR_2008.pdf.

Студијски програми су пројектовани уз пуно поштовање стандарда Националног савета за високо образовање и резултат су критичког преиспитивања постојећих студијских програма, које је извршено уз пуно уважавање ставова, мишљења и предлога стручне правничке јавности. У току израде студијских програма, Факултет је имао у виду и заључке *Конференције правних факултета у Србији*, одржане у Београду 19.10.2005. Ови закључци необавезујућег карактера базирани су на принципима новог Закона о високом образовању Републике Србије и ставовима усвојеним на састанку Европских правних факултета у Љубљани (29. септембар - 1. октобар 2005. године), а усмерени ка унапређењу квалитета и конкурентности правничког образовања и унапређења мисије академске заједнице дипломираних правника у развоју друштва. Текст закључака објављен је на Интернету http://www.ius.bg.ac.yu/informacije/konferencija_pravnih_fakulteta_srbije.htm

Студијски програми основних и дипломских академских студија

Садржина студијских програма усклађена је са релеватним одредбама *Закона о високом образовању* и *Статута Факултета* (чл. 17). Структура и основни елементи студијских програма у складу су са *Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа високог образовања*, које је донео Национални савет за високо образовање.

На основу анализе предложених студијских програма основних и дипломских академских студија и пратеће документације за акредитацију ових студијских програма, могу се извести следећи закључци:

Предложени студијски програми основних и дипломских академских студија садрже све елементе утврђене Законом, Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа студија и Статутом Факултета;

- Студијски програми основних и дипломских академских студија научно су утемељени;
- Студијски програми основних и дипломских академских студија у потпуности су усклађени са Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа студија;
- Студијски програми имају јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему;
- У складу са Законом о високом образовању, услови за упис студената на студијске програме, утврђени су Статутом Универзитета (чл. 87), Статутом Факултета (чл. 22. и 23), одредбама студијских програма. Статутом Факултета утврђени су садржина и начин полагања пријемног испита, критеријуми за избор пријављених кандидата и начин објављивања ранг листе (чл. 23, 24. и 25. Статута Факултета).
- Услови и поступци који су неопходни за завршетак студија и добијање дипломе одређеног нивоа образовања јасно су дефинисани уводним одредбама студијских програма, усклађени су са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијских програма и учињени су доступним јавности објављивањем у „Билтену Правног факултета у Нишу“ бр. 114/2008 и на интернет страници Факултета www.prafak.ni.ac.yu/index.php?option=com_content&task=view&id=69&Itemid=184;
- Циљеви студијских програма, исходи учења, знања и вештине које се његовим савладавањем стичу, јасно су дефинисани и усклађени су са основним задацима и циљевима Правног факултета;
- Курикулумима студијских програма основних и дипломских академских студија утврђени су: листа и структура обавезних и изборних предмета и њихов опис, распоред по годинама студија, структура и садржај студијског програма у

погледу односа опште-академских, научно-стручних и стручно-апликативних дисциплина, као и радно оптерећење студената мерено ЕСПБ за сваки предмет, у складу са Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа студија;

- Курикулумима студијских програма и силабусима у оквиру програма утврђено је да се оцењивање студената врши непрекидним праћењем рада студената и на основу поена стечених у испуњавању предиспитних обавеза и полагањем испита;
- Курикулуми студијских програма основних и диломских академских студија и силабуси наставних предмета конципирани су тако да подстичу студенте на стваралачки начин размишљања, на дедуктиван начин истраживања, као и примену тих знања и вештина у практичне сврхе;
- Студијски програми основних и диломских академских студија усклађени су са савременим светским токовима и стањем науке и струке у области права и упоредиви су са студијским програмима одговарајућих страних високошколских установа;

У прилозима су дате структуре студијских програма основних и дипломских академских студија и интернет странице страних високошколских установа са упоредивим студијским програмима.

Анализа структуре и научних компетенција наставног особља Факултета показује да наставно особље има све потребне научне и стручне квалификације за извођење студијских програма основних и диломских академских студија;

Степен оптерећења наставника и сарадника у реализацији студијских програма креће се у границама утврђеним Стандардима;

За извођење студијских програма обезбеђени су одговарајући људски, просторни, технички, библиотечки, информатички и други ресурси, примерени карактеру студијских програма и предвиђеном броју студената;

Студијски програми омогућавају мобилност наставника и студената;

Правилником о квалитету предвиђени су стандарди квалитета студијских програма, као и поступци за обезбеђење квалитета.

Одредбама чл. 21. Правилника о квалитету предвиђени је минимални ниво квалитета студијских програма прописивањем 11 стандарда квалитета: 1) јасно одређени циљеви студијског програма и њихова усклађеност са тим циљевима; 2) усклађености студијског програма са основним задацима и циљевима Факултета, 3) структурираност студијског програма на начин који обезбеђује оптимални баланс између опште-академских, научно-стручних и стручно-апликативних дисциплина; 4) студијски програм обезбеђује стицање одговарајућих општих и стручних знања; 5) професионалних вештина и способности и припрема студенте за учење током читавог живота; 6) студијски програм обезбеђује усвајање вредности које чине основу демократског грађанског друштва и подстиче изградњу критичких и непристрасних перспектива у разматрању стратешких изазова пред којима се друштво налази; 7) студијски програм обезбеђује оспособљавање студената за практичну примену знања и вештина, за стваралачки начин размишљања, као и за праћење достигнућа правне науке и струке; 8) студијски програм обезбеђује ефикасност и рационалност образовног процеса; студијски програм је флексибилан и отворен за примену иновативних метода наставе и свих стилова учења; 9) студијски програм обезбеђује адекватно радно оптерећење студената; 10) студијски програм омогућава вертикалну и хоризонталну проходност; и 11) студијски програм обезбеђује широку могућност запошљавања, даљег школовања и личног развоја студената.

Статутом Факултета и Правилником о квалитету утврђени су поступци за припрему, усвајање, праћење и контролу студијских програма, као и процедуре за

осавремењавање студијских програма.

Учешће студената у оцењивању и осигурању квалитета студијских програма обезбеђено је тиме што су представници студената чланови Одбора за квалитет и осталих тела у систему обезбеђења квалитета. Студенти оцењују квалитет студијских програма и на седницама Студентског парламента, који је, пред осталог, надлежан да разматра питања у вези са обезбеђењем и оценом квалитета наставе, анализом ефикасности студирања, унапређењем мобилности студената и подстицањем научно-истраживачког рада студената (чл. 149. т. 7. Статута Факултета).

Према чл. 24-26. Правилника о квалитету, квалитет студијских програма процењује се на основу квалитативних и квантитативних показатеља.

Правилником о квалитету (чл. 27) предвиђене су процедуре за обезбеђење квалитета студијских програма: редовно праћење и провером циљева, структуре и садржине студијских програма, редовно праћење и провера укупног радног оптерећења студената и радног оптерећења студената у савладавању појединих предмета, прикупљање информација о квалитету студијских програма од унутрашњих и спољашњих корисника система обезбеђења квалитета, и осавремењавање курикулума и обезбеђивање њихове упоредивости са курикулумима одговарајућих домаћих и страних високошколских установа. За праћење, оцењивање и побољшање квалитета студијских програма одговорни су Одбор за квалитет, Наставно-научно веће Факултета и катедре.

Чл. 28. Правилника о квалитету предвиђено је да Одбор за квалитет организује редовно и систематско прикупљање и анализу података који пружају увид у квалитативне и квантитативне показатеље квалитета студијских програма.

Квалитативни показатељи квалитета студијских програма утврђују се испитивањем мишљења о квалитету студијских програма: свих студената на студијским програмима које Факултет остварује, наставника и сарадника Факултета, некадашњих студената Факултета, адвоката, представника правосудних органа, органа државне управе, привредних друштава, банака, осигуравајућих друштава и других послодаваца из окружења, као и службеника Националне службе за запошљавање. Мишљење студената о квалитету студијских програма, утврђује се путем анонимног анкетирања студената, које се спроводи једном годишње, приликом уписа јесењег семестра (чл. 29. Правилника о квалитету).

Квантитативни показатељи квалитета студијских програма утврђују се на основу података из службених евиденција. Према чл. 30. Правилника о квалитету, Служба за наставу и студентска питања подноси Одбору годишњи извештај, који садржи податке о: просечном трајању студија и просечној оцени, броју студената који су завршили студије, броју студената који су завршили студије у односу на број студената исте генерације који су уписали прву годину студија на истом студијском програму, односу буџетских и самофинансирајућих студената, броју студената који су завршили студије без поновног уписивања предмета са студијског програма, броју студената којима је престао статус студента, односно статус студента чије се школовање финансира из буџета, и броју студената којима мирује статус. Одбор прибавља једном годишње извештај Националне службе за запошљавање, који садржи податке о: броју правника и дипломираних правника који се налазе на Евиденцији Националне службе за запошљавање, просечној дужини периода од дипломирања до првог запослења, броју студената који су се у току године запослили, броју студената који су се у току године запослили у струци и ван струке, и број студената који су се запослили у складу са својим квалификацијама.

Правилником о квалитету (чл. 31.) предвиђено је да на крају сваке академске године Одбор разматра прикупљене податке о квалитету свих студијских програма и на основу тога припрема годишњи извештај. Годишњи извештај о квалитету студијских програма садржи налаз и мишљење Одбора у погледу квалитета студијских програма, као

и предлоге за унапређивање њиховог квалитета. Извештај Одбора доставља се катедрама Факултета на разматрање. Катедре су дужне да размотре извештај и утврде предлоге за осавременивање студијских програма и обезбеђивање њихове упоредивости са студијским програмима домаћих и страних правних факултета сличног профила и капацитета. На основу извештаја Одбора и предлога катедри, Наставно-научно веће усваја измене и допуне студијског програма у циљу унапређивања његовог квалитета.

Студијски програм докторских студија

Садржина студијског програма докторских студија усклађена је са релеватним одредбама *Закона о високом образовању* и *Статута Факултета* (чл. 17). Структура и основни елементи студијских програма у складу су са *Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа високог образовања*, које је донео Национални савет за високо образовање.

Имајући у виду број одбрањених магистарских теза и докторских дисертација број публикација у међународним часописима са листе ресорног министарства за науку за последњих 10 година, број ангажованих наставника и њихову научну компетенцију, број научноистраживачких пројеката који су реализовани на Универзитету у Нишу и број оних који се тренутно реализују на Факултету, може се констатовати да је Правни факултет у Нишу компетентан за извођење докторских студија, чију акредитацију тражи.

На основу анализе предложеног студијског програма докторских студија и пратеће документације за акредитацију овог програма, може се закључити:

- Студијски програм докторских студија садржи све елементе утврђене Законом;
- Студијски програм је научно утемељен;
- Курикулум докторских студија у потпуности је усклађен са Стандардима за акредитацију студијског програма докторских студија;
- Студијски програм докторских студија има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему;
- Циљ студијског програма докторских студија је јасно дефинисан и усклађен је са основним задацима и циљевима Факултета;
- Курикулум студијског програма докторских студија садржи листу и структуру обавезних и изборних предмета и њихов опис;
- Курикулум студијског програма докторских студија садржи докторску дисертацију као завршни део студијског програма докторских студија;
- Студијски програм докторских студија усклађен је са савременим светским токовима и стањем науке у области правних наука и упоредив је са студијским програмима докторских студија одговарајућих страних високошколских установа;
- Услови за упис студената на студијски програм докторских студија утврђени су Законом о високом образовању, Статутом Универзитета (чл. 87), Статутом Факултета (чл. 22. и 23) и уводним одредбама Студијског програма докторских студија. Статутом Универзитета у Нишу (чл. 91) и Статутом Факултета (чл. 28) утврђени су услови за упис на докторске студије;
- Услови и поступци који су неопходни за завршетак докторских студија и добијање дипломе одређеног нивоа образовања јасно су дефинисани, уводним одредбама студијског програма, усклађени су са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијских програма и учињени су доступним јавности објављивањем у „Билтену Правног факултета у Нишу“ бр. 113/2008 и на Интернет страници Факултета
www.prafak.ni.ac.yu/index.php?option=com_content&task=view&id=69&Itemid=184;

- Курикулумом студијског програма докторских студија утврђени су: структура и садржај студијског програма, листа обавезних и изборних предмета и њихов опис, распоред по годинама студија, као и радно оптерећење студената мерено ЕСПБ за сваки предмет и самостални научни и истраживачки рад предвиђен студијским програмом, у складу са Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа студија;
  - Циљеви студијског програма докторских студија, исходи учења, знања и вештине које се његовим савладавањем стичу, јасно су дефинисани и усклађени су са основним задацима и циљевима Правног факултета;
  - Курикулумима студијског програма и силабусима у оквиру програма утврђено је да се оцењивање студената врши непрекидним праћењем рада студената и на основу поена стечених у испуњавању предиспитних обавеза и полагањем испита.
  - Докторска дисертација се оцењује на основу њеног научног доприноса;
- У прилозима је дата структура студијског програма докторских студија и Интернет странице страних високошколских установа са упоредивим студијским програмима.
- Анализа научне компетентности наставника ангажованих на докторским студијама и досадашњих резултата у менторском раду са магистрантима и докторантима показује да наставно особље има потребне научне квалификације за извођење студијског програма докторских студија.
- За извођење студијског програма докторских студија обезбеђени су одговарајући просторни, технички, библиотечки, информатички и други ресурси, примерени карактеру докторских студија и предвиђеном броју студената;
- Правилником о квалитету предвиђени су стандарди квалитета студијског програма, као и поступци за обезбеђење квалитета. Статутом Факултета и Правилником о квалитету утврђени су поступци за припрему, усвајање, праћење и контролу студијског програма, као и процедуре за осавремењавање студијског програма.

Квалитет важећег студијског програма основних студија

Реализација студијских програма основних и дипломских студија за које је Факултет поднео захтев за акредитацију започео је шк. 2008/2009. На Факултету се тренутно реализује студијски програм основних студија у четворогодишњем трајању, према Наставном плану од 2003. године. Како су нови студијски програми припремани имајући у виду (позитивна и негативна) искуства у реализацији постојећег програма основних студија, у наставку текста изложени су резултати вредновања важећег програма основних студија.

У току припрема за акредитацију, Факултет је, у складу са Правилником о квалитету, спровео поступак самовредновања, у оквиру којег је, поред осталог, процењиван квалитет важећег студијског програма основних студија права путем анонимног анкетања дипломираних правника - некадашњих студената Факултета, послодавац са подручја које гравитира Факултету, као и наставног особља Факултета.

Квалитет студијских програма некадашњих студената факултета и послодаваца оцењиван је кроз 14 индикатора, тј. стручних компетенција које би савремени студијски програм требало да развије: 1) способност правилне квалификације правних ствари; 2) познавање садржине правних појмова и института, 3) правилно тумачење правних норми, 4) способност праћења измена у законодавству, 5) способност аналитичког и критичког размишљања, 6) способност да се у стручним дискусијама убедљивим аргументима брани стручно мишљење, 7) састављање правних писмена, 8) позитиван став према стицању нових знања и вештина, 9) обученост за рад на рачунару, 10) знање страног језика, 11) оспособљеност за тимски рад, 12) развијеност радних навика, 13) развијеност комуникацијских вештина, и 14) поштовање правила правног професионализма.

Резултати анкетања показују да важећи студијски програм основних студија права углавном обезбеђује остваривање образовних циљева, односно стицање задовољавајућег нивоа стручних компетенција студената, али да има извесне мањкавости и недостатке, које су узете у обзир приликом креирања нових студијских програма. У наставку су приказани кључни налази анкетања послодаваца, некадашњих студената и наставног особља Факултета.

Послодавци су стручне компетенције дипломираних правника, некадашњих студената Факултета, вредновали просечном оценом 3.61, на скали од 1 до 5, што упућује на закључак да програм основних студија права у просеку остварује планиране исходе. Структура оцена којима су послодавци оценили ниво стручних компетенција дипломираних студената показује, међутим, да студијски програм обезбеђује стицање великог квантума теоријских знања и да подстиче студенте на самоучење, али да могућност развијања правничких вештина и критичког размишљања није у потпуности обезбеђена. Послодавци су били консеквентни у својим ставовима и кад су се изјашњавали о мерама за унапређење квалитета студијског програма. Према фреквенцији одговора који се тичу ових мера, највећи број испитаника сматра да образовном програму недостаје *више практичне наставе* и да је *неопходно организовати адекватну стручну праксу*. Нешто мањи број испитаника сматра да у већој мери треба *развијати код студената способност критичког мишљења, користити интерактивне наставне методе*, да више пажње треба посветити *оспособљавању студената за састављање правних докумената, развијању реторичких способности студената и осспособљавању студената за тимски рад*. Анализа ставова послодаваца показује да су је њихова основна порука за унапређење студијског програма: – “мање теорије, више праксе”.

Резултати анкетања дипломираних правника, некадашњих студента Факултета, показује да су они високо оцењују стручне способности и компетенције које су стекли на студијама. Судећи према оценама које су некадашњи студенти Факултета дали вреднујући своје стручне компетенције, може се закључити да студије права на Факултету обезбеђују више него задовољавајуће исходе учења; једино што би требало унапредити јесте знање страних језика и обученост за рад на рачунару. Међутим, иако су високим оценама вредновали своје стручне компетенције, некадашњи студенти Факултета имали су примедбе у погледу наставног програма, који је, по преовлађујућем мишљењу, преобиман. Анализа одговора које су дипломирани правници, некадашњи студенти Факултета, дали у погледу мера којима се може унапредити образовање дипломираних правника, показује да они препознају и мапирају мере за унапређење правничког образовања имајући у виду потребу за развијањем оних стручних компетенција које су најважније за њихов квалитетан и ефикасан рад у пракси. На лествици мера које треба предузети, на првом месту је *организовање адекватне стручне праксе*, а затим, *развијање критичког мишљења*.

Слични су ставови и запажања наставника и сарадника Факултета. На скали 1-5, они су усклађеност наставне материје са фондом часова оценили просечном оценом 3.6, а нешто већом оценом (4.2) оценили су у којој мери студијски програм подстиче студенте да о наставном градиву размишљају критички и аналитички.

У поступку самовредновања, квалитет важећег студијског програма основних студија оцењиван је и према индикаторима везаним за успех студената у студирању и на испитима.

По налогу Одбора за квалитет, Служба за наставу и студентска питања припремила је Извештај о успеху студената уписаних на студије шк. 2002/2003. године. Избор ове генерације студената извршен је имајући у виду да студије трају четири године и да је у шк. 2007/2008. њима истекао апсолвентски стаж, што омогућава да се континуирано прати напредак и успех студената. Анализа података из овог извештаја пружа следећу слику:

Школску 2002/2003. годину уписало је 685 студената
 Од тога се у току студија исписало 40 студената
 13 је дипломирало
 215 њих су у статусу студента
 71 су апсолвенти са истеклим стажом
 62 су апсолвенти у стажу
 284 њих је без статуса у школској 2007/2008 години

Дипломирани правници

Дипломирало је 13 студената један у апсолвентском стажу (6 месеци)
 Просечна дужина студирања је 5 година и 1 месец.

Статус студента има 215

Прву годину обновило 7 студената .

Број студената	Заостало испита са прве године
1	4
3	6
3	7

Другу годину је уписао 1 студент без заосталих испита са прве године

Другу годину је обновило 53 студента
 8 од њих има заостале испите са 1 године

Број студената	Заостало испита са прве године
4	1
4	2

Од 45 њих који немају заостале испите са 1 године

Број студената	Заостало испита са друге године
1	1
1	2
7	3
11	4
7	5
18	6

Трећу годину уписало 12 студената свих 12 са заосталим испитима са друге године

Број студената	Заостало испита са друге године
2	1
10	2

Трећу годину обновило је 92 студента

49 има заостале испите са друге

Број студената	Заостало испита са друге године
28	1
21	2

Од 43 њих који немају заостале испите са друге

Број студената	Заостало испита са треће године
1	4
11	5
11	6
10	7
10	8

Четврту годину је уписало 50 студената сви са по 2 заостала испита са треће године.

Апсолвенти у стажу

Има их 62

54 има заостале испите са 3 године

Број студената	Заостало испита са треће године
17	1
37	2

8 има право полагања испита са четврте године

Број студената	Заостало испита са четврте године
4	4
1	6
2	8
1	9

Апсолвенти са истеклим стажом 71

17 има заостале испите са треће године

Број студената	Заостало испита са треће године
5	1
12	2

54 има заостале испите са четврте године

Број студената	Заостало испита са четврте године
4	1
2	2
12	3
36	Са 4 и више испита

Студенти без статуса

Већ школске 2003/2004 године 94 студента из генерације 2002/2003 није ни уписало ни обновило годину, 2004/2005 тај број се попео на 168, 2005/2006 тај број је износио 217, 2006/2007 године тај број је био 271 а ове године 284.

Испис

Већ 2002/2003 године исписало се 12 студената
2003/2004 исписало се 7,
2004/2005 исписало се 7
2005/2006 исписало се 5
2006/2007 исписало се 9 студената

По налогу и по упутствима Одбора за квалитет, Служба за наставу и студентска питања припремила је *Извештај о успеху студената на испитима* у шк. 2005/2006. и 2006/2007. години, у коме су компаративно приказани резултати на испитима из свих предмета.

Према подацима из Извештаја, просечна пролазност на испитима је 42,99%, при чему је највећа пролазност на првој години, а најмања пролазност на другој години; просечна оцена је 7,23, и то: просечна оцена је 7,03 на првој години, 7,11 на другој години, 7,24 на трећој години и 7,56 на четвртој години.

Одбор за квалитет је разматрао податке о успеху студената у студирању и пролазност на испитима и констатовао да успех студената није на задовољавајућем нивоу, иако постоји благи тренд побољшања, да су узроци таквог стања веома комплексни (режим студија, могућност уписивања године са заосталим испитима, преоптерећеност студената градивом, немотивисаност студената, превисоки критеријум на испиту из појединих предмета и др.) и да је неопходно наставити са редовном анализом стања, пратити тренд успеха студената на испитима и примењивати све мере предвиђене Правилником о квалитету, које обезбеђују објективно оцењивање студената (полагање пред комисијом, полагање путем теста) и примену савремених метода и технике оцењивања студената.

Процена испуњености Стандарда 4 и предлог корективних мера:

На основу анализе студијских програма основних и дипломских академских студија на Правном факултету, извршене према критеријумима утврђеним *Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог степена високог образовања*, може се закључити да студијски програми основних и дипломских академских студија на Правном факултету испуњавају Стандард 4.

Нови програми академских студија првог и другог нивоа, као и програм докторских студија, резултат су критичког преиспитивања постојећих наставних програма и израз су настојања да се у пуној мери задовоље стандарди савременог правничког образовања. Приликом њиховог креирања, драгоцен путоказ били су ставови, мишљења, препоруке и сугестије које су поједине категорије испитаника дале изјашњавајући се о појединим аспектима квалитета студија.

Ни један од студијских програма за које се тражи акредитација није у току, јер ће њихова реализација започети шк. 2008/2009.

У току реализације студијских програма биће примењиване процедуре за праћење, контролу и осавременавање студијских програма, предвиђене Правилником о квалитету

(чл. 27-29). Квалитет студијских програма биће процењиван помоћу квалитативних и квантитативних показатеља, утврђених Правилником о квалитету (чл. 24-26). Уколико се током реализације студијских програма покаже да поједини њихови елементи умањују њихов квалитет, биће предузете одговарајуће корективне мере.

Прилози:

Прилог 14 – Одлука Сената Универзитета у Нишу о усвајању студијског програма основних академских студија

Прилог 15 – Одлука Сената Универзитета у Нишу о усвајању студијског програма дипломских академских студија

Прилог 16 – Одлука Сената Универзитета у Нишу о усвајању студијског програма докторских студија

Прилог 17 – Статут Факултета

Прилог 18 – Информатор за бруцоше за 2007/08 и 2008/09

Прилог 19 – Списак интернет адреса страних високошколских установа чији су студијски програми основних академских студија упоредиви са студијским програмом основних академских студија Правног факултета

Прилог 20 – Списак интернет адреса страних високошколских установа чији су студијски програми дипломских академских студија упоредиви са студијским програмом дипломских академских студија Правног факултета

Прилог 21 – Списак интернет адресе страних високошколских установа чији су студијски програми докторских студија упоредиви са студијским програмом докторских студија Правног факултета

Прилог 22 – Потврда Правног факултета Универзитета у Салцбургу о подударности студијских програма

Прилог 23 – Потврда Правног факултета „Јустинијан Први“ Универзитета „Сврти Ћирило и Методије“ у Скопљу о подударности студијских програма

Прилог 24 – Потврда Правног факултета Универзитета „Јарослав Мудри“ у Новгороду о подударности студијских програма

Прилог 25 – Потврда Факултета историје и права Универзитета „Неофит Рилски“ у Благоевграду о подударности студијских програма

Прилог 26 – Извештај о резултатима анкетавања послодаваца, дипломираних студената, наставног и ненаставног особља, са анкетним упитницима

Прилог 27 – Извештај о успеху студената уписаних на студије шк. 2002/2003. године

Прилог 28 – Извештај о успеху студената на испитима у шк. 2005/2006. и 2006/2007. години.

Прилог 29 – Заључци Конференције правних факултета у Србији од 19.10.2005. године

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

Правни факултет у Нишу посвећен је сталном унапређењу квалитета наставног процеса, оцењујући да је квалитет наставе од кључне важности за остваривање постулираних циљева правничког образовања.

Статутом Правног факултета и Правилником о квалитету дефинисани су параметри и индикатори квалитета наставног процеса и педагошког рада, као и поступци за праћење, контролу, оцењивање и унапређивање наставног процеса и педагошког рада наставника и сарадника.

Организација наставе

Статутом Факултета предвиђено је да се студије изводе према Плану извођења наставе који усваја Наставно-научно веће и којим се утврђује: 1) наставници и сарадници који ће изводити наставу према студијском програму; 2) места извођења наставе, у складу са дозволом за рад; 3) почетак и завршетак, као и временски распоред извођења наставе; 4) облици наставе (предавања, практична настава, семинари, вежбе, консултације, теренски рад, провера знања и др.); 5) начин полагања испита, испитни рокови и мерила испитивања; 6) попис препоручене литературе и 7) остале важне чињенице за уредно извођење наставе.

Обезбеђење квалитета наставног процеса

Правилником о квалитету предвиђено је да се квалитет наставног процеса обезбеђује кроз: доношење и поштовање планова рада на предметима, интерактивност наставе, професионални рад наставника и сарадника, коректан и отворен однос према студентима, разумевање и уважавање потреба студената, поштовање различитих стилова учења и редовно праћење и вредновање рада студената током наставе. Стандарди квалитета наставног процеса обухватају: 1) *стандарде квалитета планова рада (силабуса)*, 2) *стандарде квалитета наставе*, и 3) *стандарде квалитета оцењивања*.

У току припрема студијских програма чију акредитацију тражи, Факултет је припремио *Књигу предмета* у којој су садржани сумарни силабуси за све предмете, у складу са упутствима Комисије за акредитацију. Књига предмета доступна је на Факултету и на интернет страници Факултета

www.prafak.ni.ac.yu/index.php?option=com_content&task=view&id=59&Itemid=154

Поред тога, у складу са одредбама чл. 34. Правилника о квалитету, а према *Упутству за израду силабуса*, припремљени су и усвојени детаљни планови рада на стандардизованом обрасцу, који садрже: назив предмета, статус и профил предмета, бодовну вредност предмета исказану у ЕСПБ, имена, презимена и академска звања свих наставника и сарадника на предмету, време пријема студената, локације кабинета, телефони у кабинетима и e-mail адресе наставника и сарадника, предуслове за упис предмета, кратак опис садржине и структуре предмета, обавезну и допунску литературу, облике наставе, методе рада студената током наставе (предиспитне активности), максимални и минимални број поена које доноси сваки облик предиспитних активности, критеријуми и мерила за оцену успешности студената у предиспитним активностима, као и сразмеру поена стечених предиспитним активностима и на завршном испиту у структури укупне оцене студента на предмету. Облици предиспитних активности студената које се

оцењују утврђени су тако да њихово испуњење буде у функцији савлађивања наставног предмета и реално могућно. Планови рада садрже план предавања и вежби, са тематским јединицама по недељама (календар).

Нацрте планова рада припремали су предметни наставници, о њима је дискутовано на седницама катедри, а коначни текст планова рада усвојило је Наставно-научно веће на седници од 03.03.2008. године. Наставници и сарадници дужни су да наставу изводе према плану рада (чл. 43. Правилника о квалитету).

Силабуси за предмете нових студијских програма са календаром (планом предавања и тематским јединицама по недељама), који су усклађени са потребама и могућностима студената, објављени су на Интернет страници Факултета www.prafak.ni.ac.yu/index.php?option=com_content&task=view&id=59&Itemid=154

За прву генерацију студената који ће студирати по новом студијском програму припремљен је Водич за бруцоше, који је такође објављен на Интернет страници Факултета www.prafak.ni.ac.yu/files/studenti/INFORMATOR_2008.pdf

Факултет је, у складу са Правилником о квалитету, усвојио *Правилник о настави на основним и дипломским академским студијама*, којим је предвидео правила о организацији наставе и обавезама наставног особља у наставном процесу. Правилник је доступан на Интернет страници Факултета www.prafak.ni.ac.yu/files/normativa/Pravilnik_o_osnovnim_i_diplomskim_studijama.pdf.

Правилником о квалитету (чл. 40) предвиђени су стандарди квалитета у погледу садржине, метода и динамике предавања и вежби, као и стандарди професионалног понашања наставника и сарадника и професионалног односа међу самим наставницима и сарадницима. Наставници су дужни да садржину предавања и других облика наставе перманентно иновира и усклађује их са најновијим научним сазнањима и достигнућима. Предавања треба да покрију најмање 75% градива предвиђеног планом рада на предмету. Предавања морају бити осмишљена тако да буду корисна за савладавање градива и припрему испита. Наставник је дужан да један део предавања посвети примерима, илустрацијама, задацима и другим облицима практичне примене теоријског знања.

Чланом 42. и 45. Правилника о квалитету предвиђени су стандарди квалитета у извођењу наставе. Наставницима и сарадницима наложено је да на наставу долазе припремљени, да излажу разумљиво и јасно, на начин који држи пажњу слушалаца и који стимулише студенте на критичко размишљање. Они су, такође, дужни да примењују интерактивне наставне методе, да укључује примере из праксе и да подстичу студенте на креативност, самостално истраживање и примену стеченог знања. Од посебног значаја је дужност наставника и сарадника да перманентно унапређују своје педагошке и дидактичко-методичке способности, као и да прати, евидентира и оцењује успех студената у остваривању предиспитних обавеза.

Да би се остварио задовољавајући ниво *професионалног понашања наставника и сарадника према студентима*, у чл. 49. Правилника о квалитету дефинисани су посебни стандарди, према којима се од наставника очекује: да уредно извршава своје наставне обавезе, да се пристojно понаша и да долази на час уредно обучен, да успостави и одржава коректан однос према студентима, уз пуно поштовање личности и потреба студената, да стил њихових излагања буде неутралан и професионалан, да излагање не садржи увредљиве или дискриминаторске изразе према било којем појединцу или друштвеној групи. Наставницима и сарадницима изричито је забрањено да предавања и вежбе злоупотребљавају у политичке или верске сврхе и наложено им је да у раду са студентима наставници и сарадници морају деловати неутрално, без истицања личних политичких ставова и верских убеђења.

Стандарди професионалног односа наставника и сарадника према студентима утврђени су *Кодексом професионалне етике Универзитета у Нишу*. Кодексом је предвиђено предузимање корективних мера и санкционисање у случајевима неетичког понашања наставника и сарадника. Поступак утврђивања одговорности и изрицање мера поверено је *Етичком комитету Универзитета у Нишу*, чији је рад регулисан Пословником о раду Етичког комитета. Ови општи акти јавно су доступни на сајту Универзитета (<http://www.ni.ac.yu>).

У циљу успешног извођења наставе, чл. 50. Правилника о квалитету утврђени су *стандарди професионалног односа наставника и сарадника на истом предмету*, којима је јасно дефинисана одговорност за извођење наставе и дужност наставника да сарадницима пружа перманентну помоћ у припремању и извођењу вежби и стручна и методолошка објашњења и инструкције у погледу начина припреме и извођења наставе на вежбама. Наставницима и сарадницима на истом предмету наложено је да перманентно размењују информације у погледу наставе и студената, да у међусобном опхођењу поштују правила академског понашања и да евентуалне несагласности и сукобе решавају споразумно. Шеф катедре овлашћен да посредује ради споразумног решавања сукоба, може упозорити наставника, односно сарадника, а ако су због повреде правила угрожени квалитет наставе и интереси студената, може предложити декану доношење одговарајуће дисциплинске мере против наставника, односно сарадника.

Правилником о квалитету (чл. 54) детаљно су регулисани *поступци за обезбеђење и унапређивање квалитета наставног процеса*. Међу овим поступцима посебан значај има дужност наставника и сарадника да током извођења наставе воде *Наставни дневник рада* и *Административни дневник рада*. У Наставном дневнику рада, који је јединствен за сваки предмет, води се евиденција о свим студентима (име, презиме и број индекса), њиховим предиспитним активностима, поенима које су на основу сваке предиспитне активности остварили, поенима које су остварили на завршном испиту, као и о коначној оцени. У Административни дневник рада, који се јединствено води за студијски програм, наставници и сарадници уписују податке о: датумима одржавања часова, броју одржаних часова, тематским јединицама обрађеним на часовима, и примењеним наставним методама. Служба за наставу и студентска питања дужна је да пре почетка наставе сваком наставнику одговорном за предмет достави Наставни дневник рада, у који су уписани подаци о студентима који су уписали предмет.

Контрола квалитета наставе обухвата контролу одржавања наставе према плану извођења наставе на студијском програму и плану рада на предмету и контролу квалитета облика, садржине и метода наставе. Служба за наставу и студентска питања периодично током семестра, најмање једном месечно, прати уписивање часова од стране наставника и сарадника (чл. 57. Правилника о квалитету). У случају да се часови не уписују, студентска служба о томе обавештава продекана за наставу. Продекан за наставу писменим путем упозорава наставника или сарадника који не уписује часове да то убудуће чини. На крају академске године, продекан за наставу о датим упозорењима подноси писмени извештај Одбору за квалитет и Комисији за праћење и унапређивање студирања. У складу са чл. 58. Правилника о квалитету, Служба за наставу и студентска питања, у року од 15 дана од завршетка наставе у семестру, закључује Административни дневник рада и врши контролу одржане наставе тако што упоређује датуме и теме одржане наставе на предмету са Планом извођења наставе на студијском програму и планом рада на предмету. Служба за наставу и студентска питања у року од седам дана од дана закључивања Административног дневника рада доставља шефу катедре извештај о одржаној настави, који садржи и евентуална одступања од плана рада. Један од метода за праћење квалитета наставе је и анкетање студената о остваривању планова рада (чл. 49. Правилника о квалитету), којим се проверава да ли су планови рада реализовани онако како су утврђени.

Време анкетирања, анализа резултата анкете и начин поступања у случајевима одступања од плана рада на предмету које је веће од 30%, регулисани су Правилником о квалитету. Међу овим мерама је и организована подршка наставницима и сарадницима да кроз одговарајућу едукацију унапреде своје педагошке способности.

Факултет је у последње две године посебну пажњу поконио унапређивању педагошких способности наставника и сарадника. У два наврата организовани су семинари о интерактивним облицима наставе, које су држали угледни стручњаци из области педагогије. Ову врсту обуке успешно су завршила 23 наставника и сарадника Факултета, што је потврђено издавањем одговарајућих сертификата. На унапређивање педагошких способности наставника и сарадника одређени утицај има и њихов боравак на страним правним факултетима, у оквиру Темпус пројеката или на основу индивидуалних стипендија. У последње три године 37 наставника и сарадника боравило је на европским (24), америчким (5) и руским (8) правним факултетима.

Полагање испита на Факултету регулисано је *Правилником о начину полагања и оцењивања на испиту*, („Билтен Правног факултета у Нишу“ бр. 120/2008) који је доступан на интернет страници Факултета www.prafak.ni.ac.yu/files/normativa/Pravilnik_o_nacinu_polaganja_i_ocenjivanja_na_ispitu.pdf

. Овим актом регулисани су испитни термини, пријављивање испита, начин полагања испита, начин оцењивања предиспитних активности и знања студента на испиту, начин формирања коначне оцене, поступање у случају приговора на оцену, услове и поступак полагања испита пред испитном комисијом, стандарди понашања наставника и студената на испиту, начин попуњавања записника о полагању испита и др.

Актуелно стање квалитета наставног процеса

И пре него што је успостављен нови систем обезбеђења квалитета наставног процеса, Факултет је примењивао традиционалне инструменте за обезбеђење квалитета наставе: план наставе и распореда часова који је прилагођен потребама студената и евидентирање одржане наставе уписивањем часова у Књигу наставе. Распоред наставе редовно се објављује на огласним таблама Факултета и на Интернет страници Факултета www.prafak.ni.ac.yu/files/ispiti/raspored_casova.pdf

Анализа података из Књиге наставе показује да се настава одвија у складу са усвојеним Планом наставе и Распоредом наставе и да нема већих одступања.

Резултати анкетирања студената, које је спроведено у складу са Правилником о самовредновању, показало је да су студенти у великој мери задовољни распоредом часова, да су информисани о наставном плану и програму и да су информисани о својим правима и обавезама. Међутим, нешто је већи проценат студената који нису сасвим задовољни обимом градива на предметима и садржином предмета које изучавају.

Студенти су високом оценом вредновали квалитет педагошког рада наставника и сарадника. Укупна оцена педагошког рада наставника и сарадника је 4.10. Анализа података из анкетних упитника који се односе на поједине аспекте педагошког рада показује да су студенти најзадовољнији тиме што се настава одржава на време (4.35, што је за 0,20 више у односу на укупну оцену, 4,10), док су најмање задовољни умешношћу наставника да створе подстицајну атмосферу за учење (3.77, што је за 0,33 мање у односу на укупну оцену, 4,10). Студенти су веома задовољни изражавањем поштовања које наставници и сарадници показују према њима, припремљеношћу наставника и сарадника, разумљивим одговорима које им пружају на постављена питања, комуникацијским вештинама наставника и сарадника, као и разумљивошћу њихових излагања. Нешто мање су задовољни степеном доступности наставника и сарадника за консултације, спремношћу наставника и сарадника да уваже потребе студената, да им олакшавају разумевање

материје кроз примере и да студенте подстакну на критичко мишљење, као и умешношћу наставника и сарадника да створе атмосферу која је подстицајна за учење.

Резултати анкетања показују да су укупне оцене педагошког рада наставника и сарадника по годинама студија прилично уједначене. Педагошки рад наставника и сарадника са прве године, студенти су оценили највишом оценом (4.20), следе наставници и сарадници са четврте године студија (4.10), затим наставници и сарадници са друге године (4.03) и на крају наставници са треће године студија (4.01), чији је рад оцењен за 0,19% нижом оценом у односу на најбоље оцењене наставнике и сараднике са прве године. Посматрана појединачно по индикаторима квалитета, ова слика се у извесној мери мења: највишу укупну оцену у погледу индикатора „Разумљивост излагања“, „Подстицање студената на критичко мишљење, „Давање адекватних задатака за решавање“ и „Стварање атмосфере подстицајне за учење“, добили су наставници и сарадници четврте године студија.

Просечна оцена (на скали 1-5) којом су наставници и сарадници вредновали сопствену наставу је 4,2, а просечна оцена квалитета односа са студентима је 4,4. Према подацима из анкетних упитника, приликом извођења наставе, наставници и сарадници суочили су се са различитим проблемима, од којих су неки везани за студената и режим студија, док су други везани за техничке услове извођења наставе. Највећи број анкетираних наставника и сарадника (37,0%) апострофирао је као проблем наставе упис године са великим бројем заосталих испита из претходне године. Нешто мањи број испитаника (30,4%) навео је да су основни проблеми у извођењу наставе неадекватан број студената на часовима наставе. За једну групу наставника, тешкоћу представља околност да је број студената превелик, што онемогућава примену интерактивних облика рада и успостављање неопходне дисциплине. Друга група наставника и сарадника апострофирала је проблем малог броја студената који присуствују настави, при чему узрок овог проблема виде у томе што студенти припремају заостале испите из претходне године. За 26,1% испитаника основни проблеми у извођењу наставе везани су за понашање студената: неактивност, незаинтересованост, неангажованост, неприпремљеност студената за рад и нередовно присуство, док је 8,7% испитаника идентификовало два основна проблема: недовољно опште и недовољно правничко образовање студената.

Подаци прикупљени анкетањем послодаваца о квалитету наставног процеса указују да послодавци разлоге због којих студенти Факултета не завршавају студије на време виде у околностима које се тичу наставног програма, рада наставника и студената, при чему један број послодаваца као разлоге наводи шире друштвене околности (опште неповољне економске и политичке прилике у друштву, поремећај система друштвених и личних вредности, недостатак перспективе за запошљавање после дипломирања). Послодавци су упутили низ корисних сугестија и препорука, које су добар путоказ за унапређење наставног процеса.

Сличне су оцене квалитета наставног процеса које су дали и дипломирани правници, некадашњи студенти Факултета. И они сматрају да је кључни разлог дугог студирања оптерећеност наставног програма, а затим, сама организација наставе, смисао и циљ наставног процеса, као и недовољно квалитетан педагошки рад појединих наставника. Један број дипломираних правника узроке дугог студирања препознао је у неадекватној комуникацији између професора и студената, екскатедарској настави, у превисоким критеријумима и необјективности у оцењивању, као и у самом начину полагања испита.

Резултати анкетања били су предмет разматрања на седници Одбора за квалитет од 31.01.2008. године и седници Наставно-научног већа од 14.02.2008. године.

Анализа важећег наставног програма основних студија показала је да је овај програм преобиман и да су наставни планови појединих предмета предимензионирани. То у великој мери доприноси да студенти продужавају своје студије и да успех студената на

појединим испитима није на задовољавајућем нивоу. На бази ових сазнања, приликом дизајнирања нових студијских програма учињен је напор да се они растерете и прилагоде савременим стандардима, тако да се очекује да ће највећи број студената успети да заврши студије у предвиђеном року.

Процена испуњености Стандарда 5 и предлог корективних мера:

На основу претходно изнетих чињеница и докумената у прилогу може се закључити да је на Правном факултету испуњен Стандард 5.

Нови студијски програми, нови режим студија, правила о праћењу и оцењивању успеха студената у предиспитним активностима и друга правила у погледу извођења наставе, пружају предуслове за задовољавајући квалитет наставе и већи успех студената у стидирању.

Факултет ће у наредном периоду обезбедити да се стриктно примењују правила о обезбеђењу квалитета наставе, што подразумева редовно праћење и контролу квалитета, и предузимање корективних мера, у складу са Правилником о квалитету.

Факултет ће наставити да пружа организовану подршку наставницима и сарадницима ради унапређења њихових педагошких способности, посебно за примену интерактивних облика рада и адекватно праћење рада студената и оцењивање њихових знања и вештина.

За квалитет наставе од изузетне је важности да студенти раде у малим групама, посебно кад је реч о настави на стручно-апликативним предметима, која подразумева примену интерактивних метода рада. Због тога је за квалитет наставе неопходно повећање броја сарадника, као и ненаставног особља у службама које подржавају наставни процес. Међутим, потребан број наставног и ненаставног особља, као и трошкови извођења наставе, уређују се на основу норматива и стандарда рада високошколских установа, које утврђује Влада, на предлог Националног савета за високо образовање, а по прибављеном мишљењу Конференције Универзитета. У овом тренутку се само може констатовати да на Правном факултету постоји потреба за повећањем броја сарадника и да се очекује да надлежни органи обезбеде могућност запошљавања младих кадрова.

Прилози:

Прилог 30 – Статут Универзитета

Прилог 17 – Статут Факултета

Прилог 6 – Правилник о квалитету

Прилог 31 – Кодекс професионалне етике Универзитета у Нишу

Прилог 32 – Правилник о раду Етичког комитета

Прилог 33 – Књига предмета

Прилог 34 – Правилник о основним и дипломским академским студијама

Прилог 35 – Правилник о докторским студијама

Прилог 36 – Правилник о начину полагања и оцењивања на испиту

Прилог 37 – Правилник о самовредновању

Прилог 38 – Извештај о резултатима студентске анкете, са анкетним упитницима

Стандард 6: Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада
Високошколска установа непрекидно ради на подстицању, обезбеђењу услова, праћењу и провери резултата научноистраживачког, уметничког и стручног рада и на њиховом укључивању у наставни процес.

Правни факултет је Одлуком Министарства науке Републике Србије број 021-01-61/5 од 19.02.2007. године, на основу *Закона о научноистраживачкој делатности*, акредитован као државни факултет у области друштвених наука – право за обављање научноистраживачке делатности.

Правни факултет у Нишу од самог оснивања организује, прати и подстиче научно-истраживачки рад и стратешки је опредељен да перманентно повезује и остварује јединство образовне и научно-истраживачке и стручне делатности. На тај начин, Факултет доприноси развоју друштва знања, решавању актуелних друштвених проблема и проблема у функционисању правног система, развоју науке и научног стваралаштва, унапређивању правничког образовања и правне струке, остваривању принципа учења током читавог живота, развоју и усавршавању научног подмлатка, укључивању студената у научно-истраживачки рад, промовисању Факултета као националног и регионалног центра основних, развојних и примењених истраживања у области друштвено-хуманистичких наука, повезивању Факултета са другим научним институцијама у земљи и у иностранству ради размене знања и искустава и рада на заједничким пројектима, повезивању Факултета са правосудним и другим правним и друштвеним институцијама, и стварању бољих материјалних услова за рад и развој Факултета.

Научноистраживачки рад Факултета одвија се у оквиру *Центра за правна и друштвена истраживања*. Стручни орган Центра је *Научно веће*, а њихова овлашћења регулисана су *Статутом и Правилником о раду Центра за правна и друштвена истраживања*.

Током 47 година континуираног рада Факултет је, самостално или у сарадњи са другим установама у земљи и иностранству, реализовао низ научно-истраживачких пројеката, који су дали значајан допринос развоју правне науке.

Наставници и сарадници Факултета тренутно су укључени у 5 пројеката; Факултет реализује самостално 2 пројекта, а у сарадњи са другим установама 3 пројекта. Факултет из својих средстава финансира 1 пројекат, а остале финансира Министарство науке. Факултет тренутно учествује у два ТЕМПУС пројекта. На пројекту који финансира Факултет ангажовани су сви наставници и сарадници, а на осталим пројектима преко 60% наставног особља.

Факултет је у протеклом периоду организовао преко 30 научних скупова, од којих највећи број има карактер научних скупова националног значаја и скупова са међународним учешћем. Радови са ових скупова публиковани су у тематским зборницима радова, што је омогућило дисеминацију научног знања и идеја. Од 1994. године на Факултету се развија општи семинар "Српска цивилистика", у оквиру кога је одржан низ скупова и семинара посвећених српском грађанском праву.

Од 1962. године Факултет континуирано објављује „Зборник радова Правног факултета у Нишу, научни часопис који на листи категорисаних часописа Министарства науке има категорију R62.

Квалитет научно-истраживачког рада наставника и сарадника Факултет остварује се: обезбеђивањем услова за научно-истраживачки рад, утврђивањем и доследним остваривањем стандарда у погледу квантитета и квалитета научно-истраживачког рада наставника и сарадника, и утврђивањем и остваривањем етичких стандарда у научно-истраживачком раду.

Факултет води развојну политику научно-истраживачког и стручног рада и систематски прати и оцењује обим и квалитет истраживачког рада наставника и сарадника. Факултет усваја Програм научно-истраживачког рада, Програм усавршавања младих научних истраживача, План рада Центра за правна и друштвена истраживања и План рада Центра за публикације. Ови документи усклађени су са стратешким циљем Факултета, као и са националним и европским циљевима и стандардима високог образовања.

Према чл. 115. Правилника о квалитету, Планом научно-истраживачког рада утврђује се минимални број научних и стручних радова које је наставник, односно сарадник, дужан да објави у току академске године, као и минимални број научних и стручних скупова на којима треба да учествује.

Факултет подстиче и стимулише научно-истраживачки и стручни рад и научну продукцију наставника и сарадника, настојећи да обезбеди литературу, приступ базама података, рачунарску и другу опрему, неопходне дозволе за емпиријска истраживања, информације о конкурсима, помоћ у припреми пројектне документације, формирању пројектних тимова и др. Центар за правна и друштвена истраживања организују семинаре, курсеве, радионице и друге облике едукације младих научних истраживача у области методологије истраживања. Ради подстицања научног стваралаштва, Факултет је установио годишњу награду „Најбољи научни истраживач“, која се свечано додељује (чл. 128. Правилника о квалитету).

Факултет објављује резултате индивидуалног и колективног научно-истраживачког и стручног рада, како би их учинио доступним правничкој и широј јавности и на тај начин утицао на развој науке и правне струке. Радови се објављују у редовним и тематским издањима Зборника радова Правног Факултета у Нишу, у виду посебних публикација. Објављивање научних публикација остварује се у оквиру Центра за публикације, чија је делатност уређена *Правилником о раду Центра за публикације*. Издавачки савет Центра, у складу са утврђеним приоритетима Факултета и финансијским могућностима, доноси годишњи *Издавачки план*. Ауторима се упућује јавни позив за пријаву научних радова за објављивање (чл. 107. Правилника о квалитету). Делатност објављивања резултата научно-истраживачког рада обавља Центар.

Факултет континуирано прати и вреднује резултате научно-истраживачког и стручног рада наставника и сарадника разматрањем извештаја наставника и сарадника и утврђивањем научне и стручне компетенције наставника и сарадника. У Центру за правна и друштвена истраживања формира се *научни картон* за сваког наставника и сарадника, у који се уносе подаци о објављеним радовима наставника и сарадника, учешћу на научним скуповима и пројектима, менторском, рецензентском и уређивачком раду, чланству у експертским комисијама и др. (чл. 120. Правилника о квалитету). Научни картони су саставни део документације Центра за правна и друштвена истраживања и јавно су доступни на Интернет страници Факултета

www.prafak.ni.ac.yu/index.php?option=com_content&task=view&id=52&Itemid=150

Наставници и сарадници на крају академске године Центру за правна и друштвена истраживања подносе извештај о научном и стручном раду, који садржи податке о објављеним научним и стручним радовима и податке о свим облицима научног и стручног рада, на основу којих се утврђује научна компетенција научних истраживача. Уз извештај о научном и стручном раду, наставник, односно сарадник, дужан је да поднесе прилоге којима документује свој научни и стручни рад.

У оквиру Центра за правна и друштвена истраживања формирана је *Комисија за праћење резултата научног и стручног рада наставника и сарадника*, која сваке године, на основу података из годишњих извештаја наставника и сарадника о научно-истраживачком раду, утврђује научну компетенцију наставника и сарадника. Комисија припрема годишњи извештај о резултатима научно-истраживачког рада, који доставља

катедрама, продекану за наставу, Наставно-научном већу и Одбору за квалитет. Поступак за утврђивање научне компетенције као и садржај извештаја регулисани су Правилником о квалитету (чл. 122-123. Правилника о квалитету).

Факултет се стара да се научно-истраживачки рад одвија у складу са принципима добре научне праксе. Факултет је усвојио *Етички кодекс научно-истраживачког рада*, којим су утврђени етички стандарди у обављању научно-истраживачке делатности на Факултету, облици недозвољених понашања у научно-истраживачком раду, санкције и академске мере у случају недозвољеног понашања, као и поступак у коме се оне изричу.

Научно-истраживачки рад на Факултету обавља се у складу са универзалним принципима добре научне праксе, која подразумева да се научна истраживања спроводе у складу са најновијим научним достигнућима, да се радови других аутора коректно цитирају, да се резултати истраживања презентују на начин који обезбеђује њихову проверу и да се критичност и егзактност, као битне карактеристике научног рада, примењују у свим фазама научно-истраживачког рада. Сви наставници и сарадници дужни су да поштују принципе добре научно-истраживачке праксе, а Факултет је дужан да младе сараднике упозна са принципима добре научне праксе одмах по заснивању радног односа.

На Факултету се посебна пажња придаје раду са младим научним истраживачима. Усвојен је *План усавршавања младих научних истраживача*, којим су предвиђени програми за усавршавање у области методологије правних и друштвених истраживања, планирања, дизајнирања и руковођења научно-истраживачким пројектима, програми за унапређивање знања и вештина у области информатичких и комуникационих технологија, страних језика и др. Млади научни истраживачи на пројектима имају право на перманентну помоћ старијих истраживача, а њихов рад у оквиру научних пројеката јасно је одређен у погледу предмета, очекиваних резултата и рокова (чл. 111. Правилника о квалитету).

Факултет подстиче стручни рад наставника и сарадника. У досадашњем периоду организовани су низ стручних семинара и обука намењени правницима практичарима (програми припрема за полагање правосудног испита, испита за стечајне управнике, испита за нотаре и др.). Наставници Факултета ангажовани су у раду радних група за припрему нацрта закона и као експерти-консултанци у реформским пројектима надлежних министарстава.

У циљу унапређења стручног рада, новим Статутом предвиђено је оснивање Центра за перманентно образовање. Ова посебна наставно-научна јединица Факултета треба да обавља организационе и друге послове у циљу припремања, реализације, праћења, промовисања и популаризације програма за иновацију знања, сталног стручног образовања и усавршавања (образовање током читавог живота) и других посебних облика стручног образовања, усавршавања и обуке, ван оквира акредитованих студијских програма (чл. 160. Статута).

Процена испуњености Стандарда 6 и предлог корективних мера:

На основу изнетих чињеница о организацији и резултатима научно-истраживачког рада, закључује се да је на Правном факултету испуњен Стандард 6.

У наредном периоду потребно је повећати број наставника и сарадника који учествују у пројектима које финансира Министарство науке РС.

Потребно је унапредити сарадњу са домаћим и страним научно-истраживачким установама ради реализације заједничких пројеката.

Од посебне важности је веће подстицање наставника и сарадника за веће учествовање у конкурсима за међународне пројекте и пружање помоћи у изради пројектне документације.

У циљу унапређења научно-истраживачког рада, Факултет ће обезбедити да

наставници и сарадници ангажовани на пројектима који се финансирају из сопствених средстава Факултета буду награђени према оствареним научним резултатима.

У наредном периоду, Факултет ће стриктно примењивати све поступке и инструменте за обезбеђење квалитета научно-истраживачког и стручног рада, предвиђене Правилником о квалитету и Правилником о раду Центра за правна и друштвена истраживања. Уколико се оцени да њихова примена не даје очекиване ефекте, биће потребно да они буду иновирани.

Потребно је операционализовати рад Центра за перманентно образовање, како би се поспешила реализација програма за перманентно образовање.

Прилози:

Прилог 39 – Одлука Министарства науке Републике Србије о акредитацији Правног факултета као државног факултета у области друштвених наука - право за обављање научноистраживачке делатности

Прилог 17 – Статут Факултета

Прилог 40 – Правилник о раду Центра за правна и друштвена истраживања

Прилог 41 – Правилник о раду Центра за публикације

Прилог 42 – План рада Центра за правна и друштвена истраживања

Прилог 43 – План рада Центра за публикације

Прилог 44 – Програм научноистраживачког рада

Прилог 45 – Програм развоја научноистраживачког подмлатка

Прилог 46 – План усавршавања младих научних истраживача за 2007. годину

Прилог 47 – Извештај о научним компетенцијама наставника и сарадника

Прилог 54 – Библиографија наставника и сарадника

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентну едукацију и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

Правилником о квалитету дефинисани су стандарди квалитета наставника и сарадника Факултета: висока оспособљеност за наставни и научно-истраживачки и стручни рад, мотивисаност за максимални допринос развоју науке и научног стваралаштва, способност интегрисања нових научних знања у наставни процес, морални квалитети који служе за узор студентима и др. Од наставника и сарадника очекује се: да у комуникацији са студентима буду коректни, праведни и објективни, да испољавају спремност на сарадњу и пружање помоћи у раду, доследни су у поштовању договорених правила, да разумеју потребе студената, изразе емпатију и релаксирају узнемиравајуће ситуације, да својим укупним радом и деловањем доприносе изградњи савременог друштва, које свој развој заснива на знању као једној од основних компаративних предности.

Већина наставника и сарадника Факултета оспособљена је за: примену савремених наставних метода, организовање и управљање наставом како би она максимално одговарала потребама образовања и потребама студената, разумевање и уважавање индивидуалних разлика међу студентима и различитих стилова учења, развијање инструмената за редовно праћење и квалитетно оцењивање рада студената и коришћење савремених информационих технологија и дидактичких средстава у настави.

Подаци о наставницима и сарадницима Факултета доступни су на Интернет страници Факултета, а *Књига наставника* је саставни део прилога у документацији за акредитацију студијских програма.

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се поштовањем законских и других прописа о избору наставника и сарадника, који су садржани у Закону о високом образовању Републике Србије, Статуту Универзитета у Нишу, Статуту Правног факултета, Правилнику о условима, начину и поступку избора у звање наставника Правног факултета у Нишу, који је усклађен са Препорукама Националног савета за високо образовање од 4. маја 2007. године. Приликом избора кандидата у звање наставника, Факултет посебно вреднује: резултате научног и истраживачког рада кандидата, ангажовање кандидата у развоју наставе и развоју других делатности Факултета, резултате педагошког рада кандидата, резултате постигнуте у обезбеђивању научно-наставног подмлатка, као и повезаност образовног рада наставника са радом на пројектима у другим областима привредног и друштвеног живота.

Задовољавајући ниво квалитета наставника и сарадника постиже се и перманентним праћењем и подстицањем наставне, научно-истраживачке и стручне активности наставника и сарадника, перманентним подизањем нивоа педагошких и дидактичко-методичких компетентности наставника и сарадника, и подизањем нивоа управљачких и комуникацијских компетентности наставника и сарадника.

Факултет обезбеђује наставницима и сарадницима могућност за перманентно научно и стручно усавршавање и напредовање путем: информисања наставника и сарадника о конкурсима за стипендије, информисања наставника и сарадника о научним скуповима у организацији образовних и других институција у земљи и иностранству, обезбеђивања литературе, приступа базама података, библиотечким ресурсима на Интернету и другој научној инфраструктури, успостављањем билатералне и мултилатералне сарадње са домаћим и међународним образовним институцијама у циљу размене наставника и сарадника, припреме и реализације заједничких пројеката и др, одобравања плаћених одсуства ради студијских боравака, специјализација, учешћа на научним и стручним скуповима у земљи и у иностранству и партиципирања у финансирању научног и стручног усавршавања наставника и сарадника.

Научно и стручно усавршавање наставника и сарадника Факултета финансира се из средстава Факултета, у складу са *Правилником о научном и стручном усавршавању*.

Квалитет педагошког рада наставника и сарадника Факултета је на задовољавајућем нивоу, што потврђују резултати анкетања студената. Квалитет педагошког рада наставника и сарадника студенти су оцењивали помоћу 12 индикатора, којима је додата и оцена за укупни утисак. Укупна оцена педагошког рада наставника и сарадника је 4.10.

Анализа података из анкетних упитника који се односе на поједине аспекте педагошког рада наставника и сарадника показује да су студенти најзадовољнији тиме што се настава одржава на време (4.35), док су најмање задовољни умешношћу наставника да створе подстицајну атмосферу за учење (3.77). Студенти су веома задовољни поштовањем које наставници и сарадници показују према њима, припремљеношћу наставника и сарадника, разумљивим одговорима које им пружају на постављена питања, комуникацијским вештинама наставника и сарадника, као и разумљивошћу њихових излагања. Нешто мање су задовољни степеном доступности наставника и сарадника за консултације, спремношћу наставника и сарадника да уваже потребе студената, да им олакшавају разумевање материје кроз примере и да студенте подстакну на критичко мишљење, као и умешношћу наставника и сарадника да створе атмосферу која је подстицајна за учење. Резултати анкетања показују да су укупне оцене педагошког рада наставника и сарадника по годинама студија прилично уједначене; педагошки рад

наставника и сарадника са прве године, студенти су оценили највишом оценом (4.20), следе наставници и сарадници са четврте године студија (4.10), затим наставници и сарадници са друге године (4.03) и на крају наставници са треће године студија (4.01), чији је рад оцењен за 0,19% нижом оценом у односу на најбоље оцењене наставнике и сараднике са прве године.

Факултет је својим актима детаљно регулисао начин праћења и вредновања квалитета педагошког рада наставника и сарадника, укључујући и периодичну студентску анкету и предвидео је корективне мере за обезбеђење задовољавајућег нивоа квалитета. Према потреби, Факултет организује обуке за унапређење педагошких и дидактичко-методичке компетенције својих наставника и сарадника. У делу овог извештаја који се односи на квалитет наставног процеса наведени су подаци о активностима на унапређивање педагошких способности наставника и сарадника.

Процена испуњености Стандарда 7 и предлог корективних мера:

Правни факултет у Нишу испуњава Стандард 7.

Факултет ће и даље водити адекватну кадровску политику и доследно примењивати критеријуме за избор и заснивање радног односа са наставницима и сарадницима, перманентно пратити и подстицати наставне, научно-истраживачке и стручне активности наставника и сарадника,

Већа пажња биће посвећена промовисању научних резултата наставника и сарадника у научној и стручној јавности.

У складу са Правилником о квалитету, биће основан Фонд за научно и стручно усавршавање наставника и сарадника и биће утврђени јасни критеријуми за расподелу средстава Фонда.

Факултет ће обезбедити да сваки сарадник у настави, пре укључивања у наставни процес, заврши базичан курс у области наставне педагогије, дидактике и методике.

Прилози:

Прилог 30 – Статут Универзитета

Прилог 17 – Статут Факултета

Прилог 6 – Правилник о квалитету

Прилог 48 – Правилник о условима, начину и поступку избора у звање наставника Правног факултета у Нишу

Прилог 49 – Правилник о условима, начину и поступку избора у звање сарадника Правног факултета у Нишу

Прилог 50 - Правилник о условима, начину и поступку реализације програма сталног усавршавања

Прилог 51 – Књига наставника

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

Квалитет студената обезбеђује се тиме што се путем конкурса, према унапред утврђеним и јавно објављеним критеријумима, врши селекција пријављених средњошколаца, што обезбеђује упис кандидата за које је утврђено да су својим успехом у средњој школи и бројем освојених поена стекли довољан квантум знања за успешно укључивање у процес наставе на Факултету. (Видети текст Конкурса за упис у прву годину основних студија за шк. 2007/2008.

www.prafak.ni.ac.yu/index.php?option=com_content&task=view&id=80&Itemid=177

Факултет обезбеђује једнакост студената у приступу судијским програмима. На предлог Наставно-научног већа Факултета, Сенат Универзитета у Нишу доноси одлуку о расписивању конкурса за упис на студије, који, поред осталог, садржи услове за упис, мерила за утврђивање редоследа кандидата, поступак спровођења конкурса и начин и рокове за подношење жалбе на утврђени редослед.

Статутом Факултета (чл. 23) предвиђено је да се редослед кандидата за упис у прву годину основних студија утврђује на основу општег успеха постигнутог у средњем образовању и резултата постигнутог на пријемном испиту. Факултет саставља ранг листу пријављених кандидата и доставља је Универзитету, а Универзитет сачињава јединствену ранг листу пријављених кандидата. Право на упис стиче кандидат који је на ранг листи рангиран у оквиру одобреног броја за упис. Редослед кандидата за упис у прву годину дипломских академских студија утврђује се на основу опште просечне оцене остварене на основним студијама (чл. 25. Статута), а редослед кандидата за упис у прву годину докторских студија утврђује се на основу опште просечне оцене остварене на основним и дипломским академским студијама и остварених научних резултата, на начин предвиђен Правилником о докторским студијама.

Факултет обезбеђује равноправност и једнаке могућности студентима и забрањује и спречава сваки вид дискриминације по било ком основу (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национално или социјално порекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем и др.).

Статутом Факултета (чл. 37. т. 7) изричито је прописано да студент има право на различитост и заштиту од дискриминације. На Факултету је наставни процес организован на начин који свим студентима пружа једнаке могућности, што подразумева обезбеђивање адекватних услова студирања за студенте са сензорним или моторичким инвалидитетом и уважавање разлика међу студентима. Студенти са инвалидитетом су у пуној мери укључени у све облике наставног рада и студентског организовања. Томе је допринело и постављање специјалне „рампе“ на улазу у зграду Факултета.

Факултет редовно издаје *Информатор за бруцоше*, који садржи све потребне информације о упису на Факултет и огледне тестове за пријемни испит. Информатор се објављује и на Интернет страници Факултета (www.prafak.ni.ac.yu/files/studenti/INFORMATOR_2008.pdf). За пријављене кандидате Факултет организује припремну наставу из Српског језика и Историје.

Факултет издаје *Водич за студенте*, који садржи информације о студијском програму, режиму студија, правима и обавезама студената и сл. Издавањем ових публикација и објављивањем информација на Интернет страници Факултета, Факултет обезбеђује да сви студенти буду информисани о свим питањима везаним за студије, као и о организацији и раду Факултета и његових органа и служби, систему обезбеђења квалитета, резултатима самовредновања и др.

После доношења Закона о високом образовању, Факултет је својим актима регулисао оцењивање студената у испуњавању предиспитних обавеза и на испиту. Статутом Факултета (чл. 53), предвиђено је да се рад студента у савлађивању појединог предмета континуирано прати током наставе и изражава у поенима. У силабусима је утврђена сразмера поена стечених у предиспитним обавезама и на испиту, при чему је од укупног броја поена, најмање 30, а највише 70 поена предвиђено за активности и провере знања у току семестра (предиспитне обавезе). Статутом Факултета предвиђено је да на испит може изаћи студент који је задовољио све прописане предиспитне обавезе. Имајући у виду потребу да методе оцењивања студената и знања које су усвојили у току наставно-научног процеса буду усклађене са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијских програма, предвиђена су мерила за оцењивање успеха студената у испуњавању предиспитних обавеза. С обзиром да су студијски програми из области права, што подразумева развијање способности студената за усмено излагање, предвиђено је да се испити, по правилу, полагају усмено (чл. 57).

И у досадашњем периоду рад студената био је континуирано праћен и вреднован на испиту, мада нису постојала правила о испуњавању предиспитних обавеза и стицању поена.

Свим студентима Факултет омогућава да се упознају са критеријумима, правилима и процедурама оцењивања. Књига предмета, која је припремљена за нове студијске програме биће доступна студентима који буду уписали ове програме.

Обезбеђење квалитета у оцењивању студената остварује се: редовним праћењем и контролом квалитета у оцењивању и резултата оцењивања и предузимањем корективних мера у случају да су квалитет у оцењивању и резултати оцењивања испод стандардног нивоа квалитета (чл. 87. Правилника о квалитету).

Факултет је предвидео правила о полагању испита, која обезбеђују пуну објективност у оцењивању. Статутом, Правилником о квалитету и Правилником о начину полагања и оцењивања на испиту предвиђена су правила о јавности испита, правила о полагању испита пред испитном комисијом и путем теста, као и правила о поступању поводом приговора студента на оцену.

Стандарди професионалног понашања наставника према студентима, као и стандарди везани за праћења рада и оцењивања знања студената (забрана дискриминације, објективност, уједначеност критеријума, подстицање студената на континуиран рад и дестимулисање кампањског приступа учењу и сл.), предвиђени су Етичким кодексом Универзитета у Нишу (чл. 2. т. 4.) и Правилником о квалитету (чл. 72).

Факултет је обезбедио систематско праћење и проверу пролазности студената, по предметима, програмима, годинама и предузимње корективних мера у случају сувише ниске или високе пролазности или других неправилности у оцењивању, које се утврђене Правилником о квалитету. У делу извештаја који је посвећен квалитету наставног процеса изнети су и дискутовани подаци о успеху студената у студирању и на испитима, који потврђују да Факултет редовно прати напредовање студената и да је својим правилима обезбедио да се неправилности благовремено уочавају и отклањају.

Активима Факултета детаљно су уређене процедуре интерне контроле квалитета поступка оцењивања и контролу резултата оцењивања. Контрола квалитета поступка оцењивања остварује се: контролом наставних Дневника рада и вредновањем оцењивања путем анонимног анкетирања студената. Контрола резултата оцењивања врши се на основу извештаја о резултатима оцењивања студената, који припрема Служба за наставу и студентска питања. Правилником о квалитету (чл. 97) предвиђене су мере за обезбеђивање квалитета самог поступка оцењивања, као и мере за отклањање неправилности у дистрибуцији оцена (сувише високих или ниских оцена, неравномеран распоред оцена) ако се оне понављају у дужем временском периоду. На седницама Наставно-научног већа и катедара редовно се дискутује о успеху студената и предузимају се мере за унапређење квалитета оцењивања.

Факултет је обезбедио да студенти у пуној мери остваре право на самоорганизовање и учешће у одлучивању.

Факултет пружа помоћ и подршку раду Студентског парламента и студентских организација кроз обезбеђивање адекватног простора и опреме, финансирањем едукативних, културних, спортских и осталих студентских активности, пројеката и манифестација. Две најбројније студентске организације, Савез студената права и ELSA, као и Студентски парламент, имају своје посебне, савремено опремљене просторије. Обе организације остварују успешне пројекте, који доприносе развоју заједнице, унапређењу способности и развијању правне свести и правне културе студената.

Студентима Факултета је на располагању Клуб студената, укупне површине 136 квм, који је отворен током целог дана и у вечерњим часовима. Клуб је место промовисања уметничког, музичког, књижевног, научно-истраживачког и других облика рада студената. Програм рада Студентског клуба утврђује се на месечном нивоу и у његовом креирању учествују све студентске организације и Студентски културни центар Универзитета у Нишу.

Студентски парламент организован на начин предвиђен Законом о високом образовању и Статутом Факултета. Избори за чланове Студентског парламента спровode се по предвиђеној процедури, а рад и начин одлучивања Студентског парламента регулисан је Статутом Студентског парламента. Представници Студентског парламента активно учествују у раду органа и стручних тела Факултета: у Савету, Наставно-научном већу, Одбору за квалитет, Комисији за праћење и унапређење студирања и у Комисији за односе са студентима. Студентски парламент утврђује годишњи план и програм активности, које се финансирају средствима Факултета, од донација и из других извора. Студенти Факултета активно учествују у раду органа и тела Универзитета у Нишу. Председник Студентског парламента Универзитета у Нишу тренутно је студент Правног факултета у Нишу. Студенти активно учествују у културним и спортским акцијама и манифестацијама које организују Академско културно уметничко друштво СКЦ-а Универзитета у Нишу и универзитетске организације. Од 2004. године, студенти редовно учествују на Moot Court такмичењима из области Хуманитарног права, на којима су увек остваривали завидан пласман. Једна од редовних активности студената је њихово учешће на Правнијади, годишњем такмичењу студената права у знању и спорту.

Студенти показују велико интересовање за рад Правне клинике, у којој под надзором професора и адвоката, пружају бесплатну правну помоћ грађанима. На тај начин они значајно доприносе и друштвеној заједници. Студенти Факултета реализовали су четири заједничка пројекта у оквиру ширег пројекта „Партнерства за образовање и развој заједнице“, који финансира Међународни институт за образовање, уз финансијску подршку компаније Филип Морис, а преко 40 студената Факултета добили су престижне стипендије овог Института. Квалитет студената потврђује и чињеница да су већ пуне четири године наши студенти активни учесници текмичења у симулацији суђења из области Међународног хуманитарног права. Екипе студената нашег Факултета су два пута (2005. и 2007. године), биле национални шампиони у овом такмичењу.

Од 2003. године на Факултету активно делује Удружење правника Правног факултета у Нишу. Основни циљеви Удружења су: унапређење правне мисли и правне делатности, правне културе, развој правног образовања, развој наставног, научног и стручног рада на Факултету, у Удружењу, на универзитету, у домаћој и међународној заједници, сарадња са одговарајућим организацијама у земљи и иностранству и др. Чланови Удружења пружају Факултету повратне информације о квалитету студијских програма, наставе и услова рада студената и корисине сугестије и идеје за унапређивање квалитета рада.

Процена испуњености Стандарда 8 и предлог корективних мера:

Правни факултет у Нишу испуњава Стандард 8.

Факултет ће настојати да мотивише што већи број средњошколаца који су са одличним успехом завршили школу да упишу основне академске студије права, како би обезбедио да студенти имају задовољавајући ниво претходних знања.

У наредном периоду Факултет ће за наставнике и сараднике организовати обуку за примену новоуспостављеног система праћења рада и оцењивања знања студената, као и обуку за примену савремених метода оцењивања.

Факултет ће припремити сву неопходну документацију како би се на унификован начин евидентирао успех студената у испуњавању предиспитних обавеза и подаци учинили транспарентним и доступним студентима који ће уписати нове студијске програме.

Факултет ће припремити посебан програм допунске наставе, намењен студентима који су апсолвирани током последњих пет година, а још увек нису дипломирали, како би их мотивисао и помогао им да окончају студије.

Факултет до сада није реализовао студијске програме за које тражи акредитацију, али је анализа успеха студената који студирају по старом наставном програму показала да на појединим предметима пролазност на испиту није на задовољавајућем нивоу. Један од могућних узрока је преобиман наставни програм тих предмета, што их чини тешким за студенте. Међутим, део узрока везан је и за критеријум оцењивања, који није прилагођен просечном нивоу знања студената. Факултет ће и даље предузимати мере да се уочени недостаци у дистрибуцији оцена отклањају.

У наредном периоду посебна пажња биће посвећена вредновању исхода учења; периодично ће се прикупљати подаци о нивоу стручних компетенција дипломираних правника - приправника, што ће омогућити да се благовремено утврди која знања и вештине студијски програм не развија у довољној мери и коју врсту интервенција треба предузимати.

Прилози:

Прилог 52 – Текст конкурса за упис у прву годину основних студија за шк. 2007/2008.

Прилог 53 – Конкурс за упис у прву годину основних студије за шк. 2008/2009

Прилог 17 – Статут Факултета

Прилог 6 – Правилник о квалитету

Прилог 31 – Кодекс професионалне етике Универзитета у Нишу

Прилог 18 – Информатор за бруцоше 2008/09

Прилог 28 – Извештај о успеху студената на испитима у шк. 2005/2006. и 2006/2007. години.

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућег подзаконског акта.

Правни факултет у Нишу обезбеђује квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса утврђивањем стандарда квалитета и поступака за обезбеђење квалитета, укључујући и подстицајне и корективне мере.

У складу са Правилником о квалитету (чл. 158), настава је покривена одговарајућим уџбеницима и другим училима, који су објављени пре почетка наставе, у потребној количини. Највећи део литературе Факултет обезбеђује издавањем уџбеника и другог наставног и испитног материјала. Уџбеници и друга литература продају се у Књижари Факултета. Богата издавачка делатност Факултета ближе је регулисана Правилником о издавачкој делатности. Послове издавања уџбеника обавља Центар за публикације, као део Научно-истраживачке јединице, чија су овлашћења и надлежности регулисане Статутом Факултета (чл. 168). У протеклих пет година Факултет је издао 14 уџбеника, 38 других учила и 2 публикације у електронском облику.

Обим обавезне литературе одређен је с обзиром на коефицијент оптерећења студената у савлађивању наставне материје на том предмету, мерен ЕСПБ, у односу на укупно оптерећење студента у савлађивању наставне материје осталих предмета на истој години студија. Испитна питања морају да прате дозвољен обим наставне материје (чл. 161. Правилника о квалитету). Списак литературе на предмету садржан је у плану рада (силабусу).

Факултет је предвидео јасне стандарде квалитета у погледу садржине, структуре и стила уџбеника (чл. 163. Правилника о квалитету): уџбеници морају бити актуелни и у складу са савременим достигнућима науке и струке, логично структурирани, писани академским и неутралним стилем и др. У уџбеницима из позитивноправних предмета правне институције треба да буду објашњене и са теоријског и са практичног аспекта, уз навођење примера и ставова у домаћој и упоредној правној пракси и сл. Текст уџбеника треба да буде јасан, а наставна материја у уџбенику треба да буде изложена на начин који просечан студент може лако да разуме. Кад су у питању уџбеници које издаје Факултет, дефинисана су стриктна правила о њиховој структури и графичком изгледу.

Факултет обезбеђује квалитет литературе доследном применом правила о рецензирању уџбеника и правила о садржини, структури, стилу и обиму уџбеника приликом усвајања планова рада, као и контролом квалитета уџбеника путем анкетања студената. Правила којима се обезбеђује квалитет уџбеника садржана су у Правилнику о уџбеницима и у Правилнику о квалитету.

За обезбеђење квалитета уџбеника од кључне важности су правила о рецензирању уџбеника које су увршћени у литературу на предметима. Такође, важна су и правила о контроли обима литературе, као и начин вредновања квалитета уџбеника путем анкетања студената (чл. 169. Правилника о квалитету). Студенти у анонимној анкети периодично оцењују квалитет уџбеника и изражавају своје мишљење о томе да ли наставници поштују правила у погледу обима литературе. Извештај о резултатима студентског анкетања предмет је разматрања на седницама катедри, Одбора за квалитет и Наставно-научног већа. Правилником о квалитету (чл. 173) утврђене су мере за побољшање квалитета уџбеника, укључујући и меру повлачења уџбеника и одређивања другог уџбеника као обавезне литературе.

Факултет је обезбедио студентима Библиотеку са фондом од 81.000 библиографских јединица. Факултет располаже са укупно 509 наслова стручних часописа, од чега је 288 на српском језику, а 221 на страним језицима. У 2007. години Факултет је

набавио по основу претплате и међубиблиотечке размене и поклона 54 домаћа и 40 наслова страних часописа из области права и других друштвено-хуманистичких наука и располаже са 27634 научних књига и уџбеника. Библиотека представља важну научно-истраживачку јединицу, и од користи је не само наставницима, сарадницима и студентима нашег Факултета, него и правницима и стручњацима из других установа у граду и региону. Библиотека врши размену са универзитетским и факултетским библиотекама у Србији и региону, што доприноси богатству и разноврсности библиотечког фонда.

У саставу Библиотеке су и две читаонице: читаоница намењена студентима основних и дипломских студија, корисне површине 230 квадратних метара, са 110 места, и читаоница намењена студентима докторских студија, корисне површине 40,94 квм, са 6 места за наставнике и 1 местом за студенте докторских студија.

За претраживање библиотечког фонда, претраживање базе правних прописа и приступ Интернету студентима су у читаоницама на располагању 10 рачунара најновије генерације. Фотокопирање библиотечког материјала, нарезивање CD и DVD обезбеђено је у позајмном одељењу Библиотеке.

Читаонице раде сваког радног дана од 8 до 20 часова, а суботом од 8 до 12,30 часова. Исто радно време има и позајмно одељење, које се налази уз Читаоницу, што обезбеђује целодневни приступ библиотечком фонду.

Обрада библиотечког материјала се врши по међународним библиографским стандардима (ISBD) уз помоћ професионалног компјутерског пакета програма SATIS, са базама података TENAX (за библиографску обраду монографских публикација), FORAS и STIPO (за обраду серијских публикација), LEGO (за аналитичку обраду) и програм КОРИСНИК (за аутоматизацију евиденције корисника и циркулације библиотечког материјала). Базе података пакета SATIS урађене су коришћењем програма ЦДС/ИСИС, и Међународног стандарда за форматирање машински читљивих записа UNIMARC. Претраживање комплетног библиотечког фонда могућно је преко сајта Факултета. Библиотека је део академске компјутерске мреже што јој омогућава приступ великом броју база података.

Правила о коришћењу библиотечког фонда садржана су у Правилнику о коришћењу Библиотеке („Билтен Правног факултета у Нишу“ бвр. 105/2007).

Набавну политику води Библиотечки одбор Факултета, који чине представници катедара. Одбор систематично прати, оцењује и унапређује структуру и обим библиотечког фонда и стара се да сви предмети буду покривени одговарајућом литературом. Библиотека периодично издаје „Билтен приновљених књига“, који је доступан у штампаном и електронском облику на Интернет страници Факултета.

У библиотеци су запослене 4 особе, од којих је један библиотекар са звањем виши библиотекар, један библиотекар, један виши књижничар и један књижничар са дугогодишњим искуством, тако да су врста и ниво њихове стручне спреме усклађени са националним и европским стандардима за пружање ове врсте услуга. Запослени у Библиотеци су компетентни и мотивисани за рад са студентима и спремни да студентима пруже помоћ у проналажењу литературе и претраживању база података. За студентске жалбе на рад библиотечког особља и предлоге за унапређење рада обезбеђене су посебне кутије, које се налазе у фоајеу Читаонице.

Поред 10 рачунара који се налазе у читаоницама, студентима је на располагању и 21 рачунар најновије генерације, у новоопремљеној Рачунарској учионици на 5. спрату. Сви рачунари имају приступ Интернету. Један део рачунарске и комуникационе опреме (скенери, штампачи и др.) студентима је доступан и у Рачунском центру на првом спрату. Све студентске организације имају рачунарску опрему и имају приступ Интернету. У Рачунском центру запослена су два дипломирана инжењера електротехнике, који одржавају опрему, старају се о локалној мрежи и www презентацији Факултета. У

зависности од интересовања студената, у Рачунском центру организују се обуке за рад на рачунару, за коришћење правних и осталих база података и др.

Амфитеатар и све учионице опремљени су неопходним аудио-визуелним средствима за извођење савремене наставе, а на свим рачунарима користе се лиценцирани рачунарска програми. Рачунарска и комуникациона инфраструктура и опрема редовно се одржавају и осавремењавају. Факултет обезбеђује несметано функционисање локалне рачунарске мреже, као дела академске мреже Србије, која повезује све рачунаре дате на коришћење наставницима, сарадницима, службама Факултета и студентским организацијама.

Коришћење библиотечког фонда и рачунарске опреме регулисано је Правилником о коришћењу Библиотеке и Правилником о раду Рачунског центра, који су доступни студентима. Стандарди понашања утврђени су Кућним редом, који је истакнут на видном месту. Сви корисници услуга Рачунско-информационог центра дужни су да поштују прописе Академске мреже Србије.

Просторије намењене за смештај библиотечког фонда налазе се у приземљу зграде и опремљене су према савременим стандардима. Студентске читаонице и Позајмно одељење су на другом спрату и студентима и наставном особљу пружају адекватне услове за рад.

Анализа резултата анкетања студената, наставника и сарадника показује да су они, као корисници Библиотеке, задовољни условима рада у читаоници, доступношћу литературе, радним временом библиотеке и радом њеног особља. Студенти су, такође, позитивно оценили и степен доступности рачунара и Интернета и изразили задовољство радом особља. (Видети Извештај о резултатима студентске анкете 2007/2008).

Процена испуњености Стандарда 9 и предлог корективних мера:

Правни факултет у Нишу испуњава Стандард 9.

Факултет ће мотивисати наставнике да припреме што више едукативног материјала у електронском облику (видео-презентације, модели тестова, задаци за решавање, изводи из књига и сл.) и учине их доступним студентима преко сајта Факултета.

Наставници и сарадници биће подстакнути да у комуникацији са студентима у већој мери користе савремену комуникациону технологију, укључујући и развијање web форума.

Факултет ће омогућити студентима да заврше напредне обуке за коришћење одговарајућих програмских пакета (SPSS, Excel и сл.).

Факултет ће повећати број образовних и других установа и организација са којима врши размену публикација, како би библиотечки фонд био што богатији.

Факултет ће, у складу са финансијским могућностима, улагати у библиотечки фонд и осавремењавати рачунарску и комуникациону опрему.

Прилози:

Прилог 17 – Статут Факултета

Прилог 6 – Правилник о квалитету

Прилог 55 – Правилник о уџбеницима

Прилог 56 – Правилник о коришћењу библиотеке

Прилог 57 – Попис библиографских јединица - извод из Књиге инвентара

Прилог 58 – Правилник о Рачунском центру

Прилог 59 – Правилник о издавању публикација

Прилог 60 – Билтен приновљених књига

Прилог 38 – Извештај о резултатима студентске анкете, са анкетним упитницима

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

Правни факултет у Нишу је својим општим актима, у складу са законом, установио органе управљања и пословођења, као и стручне органе, и детаљно је регулисао њихову надлежност и одговорност у организацији и управљању Факултетом. Према чл. 118. Статута Факултета, орган управљања је Савет, орган пословођења је декан, а стручни органи Факултета су: Наставно-научно веће, Веће у одговарајућем саставу, Научно веће Центра за правна и друштвена истраживања и Одбор за перманентно образовање. Остваривање права и заштита интереса студената у надлежности је Студентског парламента, чији је рад регулисан Статутом Студентског парламента, као и студента-продекана.

Организација Факултета утврђена је у складу са законом, уз максимално уважавање принципа функционалности, целисходности и рационалности. Факултет чине четири организационе јединице: Наставно-научна јединица, Научно-истраживачка јединица, Јединица за квалитет и Секретаријат Факултета. Наставно-научну јединицу чине, седам катедара, Центар за перманентно образовање и Правна клиника. Научно-истраживачку јединицу чине: Центар за правна и друштвена истраживања, Центар за публикације, Библиотека и Рачунарско-информациони центар. Субјекти обезбеђења квалитета у оквиру Јединице за квалитет су Одбор за квалитет, две сталне и повремене комисије и радна тела која се образују према потреби. Послови Секретаријата факултета груписани су у три службе: Служба за опште послове, Служба за наставу и студентска питања и Служба за материјално-финансијске послове.

Правилником о систематизацији радних места дефинисана су сва радна места на Факултету и описан је круг дужности и одговорности за свако радно место. *Правилником о Књизи упутстава о раду Секретаријата* утврђени су поступци и процедуре за рад запослених у одговарајућој служби, као и обрасци које свака служба користи у свом раду. Постоји укупно пет упутстава о раду, којима је предвиђено: детаљан опис послова за свако радно место, са стандардизацијом процедура у обављању посла, одговорност сваког радника на радном месту у служби, индикатори квалитета и процедуру контроле квалитета, систем превентивних и корективних мера, обавеза поступања по налогу надређеног радника или органа, која је у вези са описом радног места, поступање по налогу којим се прекорачују обавезе утврђене описом радног места, процедура ангажовања ненаставног радника из једне службе за краткорочно обављање послова у другој служби и недопуштена понашања радника у служби, којима се ремети радна дисциплина, не испуњава радна обавеза или се радна обавеза испуњава испод утврђених стандарда квалитета, за свако радно место у служби. На тај начин стандардизован је рад запослених у службама, дефинисан је очекивани ниво квалитета рада и предвиђене су мере за обезбеђење предвиђеног нивоа квалитета рада (чл. 196. Правилника о квалитету).

Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се Правилником о раду, у складу са Законом о раду и Колективним уговором, и доступни су јавности. Ради заснивања радног односа са ненаставним радницима, Факултет је утврдио прецизне критеријуме за избор. Ради пријема најквалитетнијих кадрова, Факултет објављује оглас или јавни позив, а за спровођење процеса избора кандидата пријављених на оглас, односно на јавни позив, формира се комисија. По закључивању уговора о раду, запослени се уводи у посао. Сваки запослени на Факултету има свој

персонални досије, у који се уписују подаци о квалификацијама и компетенцијама запосленог, о напредовању, евентуалним дисциплинским мерама и др. (чл. 198. Правилника о квалитету).

Факултет је обезбедио редовно и систематско праћење, контролу и оцењивање рада органа пословођења, шефова служби и ненаставних радника, при чему је посебна пажња посвећена праћењу и оцењивању њиховог односа према студентима и мотивације у раду са студентима.

Контролу квалитета рада ненаставних радника врше секретар и шефови служби. Правила о мерама за побољшање квалитета, укључујући и дисциплинске мере, садржана су у Правилнику о раду и у уговорима о раду и доследно се примењују.

Факултет применом одговарајућих мера (повећани коефицијент варијабилних примања, награда „Најбољи радник у служби“ и сл.) подстиче ненаставно особље на усвајање и развијање културе квалитета, на посвећеност раду и максимално залагање на послу до степена изврности, на развијање професионалног односа према корисницима услуга и др. Предвиђене су, такође, и корективне мере за отклањање узрока некавалитетног рада запослених у службама (надзор над радом запосленог, мере због повреде радне дужности и радне дисциплине и сл.), као и начин њихове примене (чл. 205. Правилника о квалитету).

Рад и деловање управљачког и ненаставног особља су доступни оцени наставника, ненаставног особља, студената и јавног мњења. У складу са Правилником о квалитету (чл. 203), на крају академске године, шефови служби подносе секретару Факултета годишњи извештај о раду службе, у коме сумирају резултате рада, евидентирају евентуалне тешкоће и слабости и предлажу мере за њихово превазилажење. На основу ових извештаја, секретар припрема годишњи извештај о свом и раду Секретаријата, којим се, поред осталог, утврђују остварени резултати, тешкоће и слабости у раду и евентуални узроци пада квалитета и предлажу мере за побољшање квалитета рада. Овај извештај разматрају Наставно-научно веће и Одбор за квалитет, који усваја опште мере за побољшање квалитета рада служби.

Рад органа пословођења и служби Факултета оцењују наставници, сарадници, ненаставни радници и студенти Факултета путем анонимног анкетаирања које се спроводи у време уписа јесењег семестра (чл. 208. Правилника о квалитету).

Резултати последњег анкетаирања студената показали су да су студенти углавном задовољни радом факултетских служби. Они су најзадовољнији радом Библиотеке и Рачунског центра, а најмање су задовољни радом Службе за наставу и студентска питања, чије радно време сматрају неадекватним и имају извесне замерке у погледу односа запослених у овој служби према студентима. На основу резултата анкете наставника и сарадника, може се закључити да су наставници задовољни ненаставном подршком коју им пружају стручне службе. Према оценама које су у анкетаирању дали ненаставни радници, они су веома задовољни како својим радом, тако и радом службе у којој раде, затим, радним временом, међуљудским односима у служби, одговорношћу и радном дисциплином запослених у служби. У вредновању руковођења, радног окружења и радне перспективе, ненаставни радници су релативно добро оценили рад руководиоца службе (квалитет наредби и инструкција, помоћ и подршку руководиоца службе и правичност у оптерећењу запослених у служби), што показује да је један тако важан однос руководиоца и особља, који непосредно утиче на квалитет и успешност рада, оцењен врло добром оценом. Запослени у службама оценили су задовољавајућим и непосредно радно окружење и радну атмосферу у којој они обављају послове, с тим што су у извесној мери незадовољни условима рада и организацијом рада.

Број ненаставних радника, степен њихове стручности у складу су са стандардима за акредитацију. Ненаставно особље Факултета квалификовано је и компетентно и својим

радом успешно пружа подршку квалитетној реализацији студијских програма и обављању научно-истраживачке и осталих делатности Факултета. У појединим службама број тренутно запослених радника није сасвим у складу са обимом посла, јер после одласка радника службе у пензију радна места нису попуњавана новим радницима због недостатка материјалних средстава, али ће убрзо бити ангажован адекватан број нових радника.

Факултет перманентно осавремењава процес рада у службама, увођењем нових информационих технологија и процедура, што изискује стално усавршавање и образовање управљачког и ненаставног особља. Сагласно томе, Факултет организује разне видове обуке, у складу са потребама запослених, који су високо мотивисани да унапређују своје професионалне компетенције.

Процена испуњености Стандарда 10 и предлог корективних мера:

Правни факултет испуњава Стандард 10.

У наредном периоду потребно је усклађивати Правилник о систематизацији радних места и иновирати упутства о раду, садржана у Правилнику о књизи упутстава о раду Секретаријата.

Факултет ће перманентно пратити и евалуирати примену поступака за обезбеђење квалитета управљања и ненаставне подршке, предвиђених Правилником о квалитету и другим општим актима Факултета и, ако буде потребно, усавршавати их и даље развијати.

Факултет ће и даље наставити да побољшава услове рада ненаставних радника обезбеђивањем адекватног простора, набавком савремених средстава за рад и побољшањем техничких услова рада.

Факултет ће наставити да унапређује професионалне компетенције ненаставних радника, укључујући и обуку у области ненасилне комуникације, стандарда професионалног понашања и мирног решавања сукоба и отвараће већи простор за иницијативе и идеје запослених и изражавање и уважавање мишљења ненаставних радника.

Прилози:

Прилог 17 – Статут Факултета

Прилог 6 – Правилник о квалитету

Прилог 61 – Правилник о систематизацији радних места

Прилог 62 – Правилнику о књизи упутстава о раду Секретаријата

Прилог 38 – Извештај о резултатима студентске анкете, са анкетним упитницима

Прилог 26 – Извештај о резултатима анкетања послодаваца, дипломираних студената, наставног и ненаставног особља, са анкетним упитницима

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

Правни факултет у Нишу поседује одговарајући простор у погледу обима и структуре, тако да задовољава стандарде за акредитацију високошколских установа, који важе у погледу простора.

За обављање наставне и научно-истраживачке делатности Факултет користи укупно 8.509,38 квм корисне површине, и то:

- Амфитеатар површине 381,50 квм са 480 места,
- 8 учионица укупне површине 718,29 квм, са 828 места,
- 48 функционално опремљених кабинета, укупне површине од 897,50 квм,
- Библиотека – Позајмно одељење, укупне површине од 40,94 квм,
- Читаоница за студенте основних и дипломских академских студија, укупне површине 501,48 квм, са 110 места и
- Читаоница за студенте докторских студија, укупне површине 40,94 квм, са 7 места,
- Рачунско-информациони центар, укупне површине 68,11 квм, са 11 места
- Рачунарска учионица, укупне површине 53,47 квм, са 21 местом,
- Две сале за суднице на 2-ом и 5-ом спрату, укупне површине 111,55 квм, са 65 места,
- Правна клиника, са огледном адвокатском канцеларијом, укупне површине 77,82 квм са 19 места,
- Студентски клуб, укупне површине 268,00 квм, са 136 места,
- Три просторије за рад студентских организација и Студентског парламента, укупне површине 56,76 квм, са 40 места,
- 20 просторија за рад факултетских служби, укупне површине 527,9 квм, са 33 места.

Иако Факултет задовољава стандарде квалитета у погледу простора, који су дефинисани правилима о акредитацији, постоји потреба да се просторни капацитети повећају. Значајан корак учињен је 2005 и 2006. године, адаптацијом поткровља, на коме Правни факултет у Нишу и Економски факултет у Нишу имају заједничко право коришћења. Ова адаптација је извршена уз финансијску подршку Министарства просвете и спорта РС и на тај начин сваки факултет је добио 376,30 квм новог простора. Међутим, да би се створили услови за примену савремених, интерактивних облика наставе, неопходно је обезбедити још неколико мањих учионица, што се може постићи само уступањем на коришћење дела просторија у државној својини, које се налазе у источном делу зграде, у погледу којих право коришћења припада ЖТП-у Београд. Правни факултет је, заједно са Економским факултетом у Нишу, такав захтев упутио надлежним органима још 2003. године и овај захтев стално обнавља, очекујући повољан исход.

Детаљна спецификација простора дата је у *Прегледу простора*.

Факултет располаже са укупно 142 савремена рачунара, 6 видео пројектора, 60 штампача, 3 скенера, 3 фотокопир апарата, 15 лап-топова и осталом пратећом опремом. Детаљна спецификација опреме садржана је у *Инвентару опреме*.

Укупно 32 рачунара намењено је искључиво студентима. Сваки наставник и сарадник добио је на коришћење компјутер одговарајуће конфигурације. Службе су опремљене одговарајућим техничким средствима и компјутерском опремом и у раду користе адекватне софтвере.

Факултет води одговарајућу набавну и финансијску политику како би обезбедио услове за квалитетно извођење наставе и задовољно потребу запослених и студената за савременим информатичким средствима, имајући у виду њеихов број.

Студентима је обезбеђен неометан приступ свим информацијама у погледу студија, које се редовно објављују на интернет страници Факултета. Студентима је доступан Интернет, правне и библиографске базе Факултета и наставни материјали у електронском облику. Запосленима на Факултету благовремено се достављају електронске верзије свих материјала за седнице органа управљања и стручних органа, као и сви општи акти Факултета.

Факултет је студентима обезбедио две учионице опремљене савременим техничким и осталим уређајима, који студентима омогућавају рад на рачунарима, штампање, скенирање, нарезивање CD и DVD материјала.

Услуге фотокопирања студентима пружа Позајмно одељење Библиотеке. Фотокопирање службених материјала организовано је у интерној фотокопирници Факултета.

Факултет обезбеђује редовно одржавање простора и опреме кроз организовање рада одговарајућих служби, висок ниво хигијене свих просторија, као и редовно одржавање опреме и њено осавремењавање. Факултет је установио процедуре које обезбеђују рационалну набавку потрошног материјала и брзо отклањање кварова на техничким уређајима у циљу њиховог несметаног функционисања.

Квалитет простора и опреме обезбеђује се: праћењем и усклађивањем просторних капацитета и опреме са потребама наставног процеса, имајући у виду број студената и стандарде предвиђене правилима о акредитацији, контролом квалитета простора и опреме путем анкетања студената и запослених, доследном применом законских правила и утврђених процедура набавке ствари, опреме и потрошног материјала и предузимањем корективних мера у случају пропуста у раду, праћењем и контролом квалитета рада на одржавању опреме и хигијене, и предузимањем корективних мера у циљу ефикаснијег обављања послова на одржавању опреме.

Анкетирање студената, запослених и ненаставних радника показало је да су они углавном задовољни квалитетом прстора и опреме, изражавајући истовремено и захтев да квалитет ових ресурса буде још бољи.

Процена испуњености Стандарда 11 и предлог корективних мера:

Правни факултет испуњава Стандард 11.

Факултет ће наставити да перманентно побољшава квалитет простора и опреме.

Планирано је опремање учионица адекватним озвучењем, као и нова климатизација свих просторија на Факултету, при чему ће проиоритет имати учионички простор.

Прилози:

Прилог 63 – Извод из катастра

Прилог 64 – Споразум о подели простора са Економским факултетом

Прилог 65 – Преглед простора

Прилог 66 – Попис опреме - извод из Књиге инвентара

Стандард 12: Финансирање

Квалитет финансирања високошколске установе обезбеђује се кроз квалитет извора финансирања, финансијско планирање и транспарентност у употреби финансијских средстава што доводи до финансијске стабилности у дугом року.

Правни факултет у Нишу има дугорочно обезбеђена финансијска средства неопходна за реализацију наставно-научног процеса, научноистраживачког рада и професионалних активности, чиме је обезбеђена финансијска стабилност.

Средства за обављање делатности Факултет обезбеђује из: средства која обезбеђује оснивач, школарине, донације, поклони и завештања, средства за финансирање научноистраживачког и стручног рада, уговора са правним и физичким лицима о реализацијом едукативних програма, истраживања и консултантских услуга, накнада за комерцијалне и друге услуге, оснивачка права из уговора са трећим лицима и из других извора, у складу са законом.

Правни основ стицања и расподеле прихода је дефинисан Законом о универзитету, а само пословање ближе је уређено Статутом Факултета и правилницима у складу са Статутом и Законом.

Факултет редовно доноси годишњи Финансијски план, који обухвата целокупно финансијско пословање. Факултет обезбеђује јавност и транспарентност својих извора финансирања и начина употребе финансијских средстава кроз извештај о успешности пословања и годишњи обрачун који усваја Савет Факултета.

Квалитет финансирања остварује се: доследним поштовањем правила о припреми и усвајању Финансијског плана и других финансијских аката, контролом коришћења финансијских средстава и предузимањем одговарајућих мера у случају нерационалног или ненаменског трошења средстава.

Процена испуњености Стандарда 12 и предлог корективних мера:

Правни факултет испуњава Стандард 12.

С обзиром да средства са којима Република као оснивач и власник Факултета, преко Министарства просвете и спорта, учествује у укупном финансирању Факултета, а посебно у финансирању текућих материјалних трошкова, нису довољна и не обезбеђују жељено и очекивано унапређење услова рада Факултета, Факултет ће наставити да указује на овај проблем и лобирати да се он реши.

Прилози:

Прилог 67 – Одлука Савета Факултета о усвајању Извештаја о пословању у 2007. години

Прилог 68 – Одлука Савета Факултета о усвајању Финансијског плана за 2008. годину

Прилог 69 – Одлука Савета Факултета о јавним набавкама за 2008. годину.

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

Правни факултет у Нишу је својим општим актима и одговарајућим одлукама установио институционални систем обезбеђења квалитета којим је обезбедио да студенти буду у пуној мери укључени у процес праћења, контроле, обезбеђења и унапређивања квалитета. Улога студената у процесу обезбеђења квалитета остварује се: радом студентских организација и студентских представника у органима и стручним телима Факултета (Савета и наставно-научног већа), учешћем представника студената у раду органа за обезбеђење квалитета (Одбор за квалитет, Комисија за праћење и унапређивање студирања и Комисија за односе са студентима), редовним оцењивањем квалитета студијских програма, свих елемената наставног процеса, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, рада наставника, сарадника и факултетских служби у поступку анкетирања, изражавањем мишљења о свим општим актима Факултета којима се утврђује

стратегија обезбеђења квалитета и уређују стандарди и поступци за обезбеђење квалитета и изражавањем мишљења поводом извештаја о резултатима самовредновања. Резултати свих анкета редовно су предмет разматрања на седницама Студентског парламента. На Факултету је обезбеђен рад студентских организација и Студентског парламента, преко којих студенти самостално вреднују све активности рада Факултета.

Факултет подстиче студенте на активно укључивање у процес развоја студијских програма и планова рада на предметима, као и у унапређивање процеса наставе, метода испитивања и др.

Процена испуњености Стандарда 13 и предлог корективних мера:

Правни факултет испуњава Стандард 13.

У наредном периоду, на бази стечених искустава, потребно је унапредити индикаторе квалитета, сам процес анкетирања студената, обезбедити вредновање квалитета оцењивања студената и осталих аспеката квалитета наставе и ненаставне подршке и учинити јавно доступним резултате вредновања педагошког рада наставника и сарадника.

Факултет ће наставити да унапређује систем обезбеђења квалитета, уз пуну укљученост студената, студентских организација и Студентског парламента.

Факултет ће настојати да још више мотивише студенте за објективно вредновање квалитета, као и да повећава свест и знање студената о систему обезбеђења квалитета, као и потреби да својим предлозима и сугестијама допринесу његовом даљем унапређивању.

Прилози:

Прилог 17 – Статут Факултета

Прилог 6 – Правилник о квалитету

Прилог 12 – Одлука о формирању Комисије за праћење и унапређивање студирања

Прилог 13 – Одлука о формирању Комисије за односе са студентима

Прилог 70 – Одлука Студентског парламента о усвајању Извештаја о студентској анкети

Прилог 71 – Одлука Студентског парламента о усвајању Извештаја о резултатима анкетирања послодаваца, дипломираних студената, наставног и ненаставног особља

Стандард 14 : Систематско праћење и периодична провера квалитета

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

Усвајањем Стратегије управљања квалитетом и Правилника о квалитету и установљавањем органа Управљања квалитетом, Правни факултет је обезбедио институционалне оквире за систематско праћење, проверу, обезбеђење и унапређивање квалитета у свим областима обезбеђења квалитета.

Факултет је обезбедио услове и инфраструктуру за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања. За сваку област обезбеђења квалитета утврђени су посебни методи и индикатори за праћење и вредновање квалитета, као и систем подстицајних и корективних мера за обезбеђење задовољавајућег нивоа квалитета.

Правилником о квалитету предвиђено је редовно периодично вредновање квалитета, уз могућност да се изврши и ванредна провера квалитета, ако за тим постоји потреба. Према чл. 227. Правилника о квалитету, најмање једном у три године Факултет

спроводи поступак самовредновања и провере нивоа квалитета, током којег проверава спровођење утврђене стратегије и поступака за обезбеђење квалитета и достигнути ниво остваривања утврђених стандарда квалитета.

Факултет обезбеђује редовну повратну информацију од послодаваца, представника Националне службе за запошљавање, својих бивших студената и других одговарајућих организација о компетенцијама дипломираних студената, на начин утврђен овим Правилником и другим општим актима Факултета. Факултет обезбеђује и податке потребне за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета.

Сви општи акти којима је регулисан систем обезбеђења квалитета учињени су доступним јавности на интернет страници Факултета

http://www.prafak.ni.ac.yu/index.php?option=com_content&task=view&id=68&Itemid=183

Сви наставници, сарадници и ненаставни радници упознати су са новоуспостављеним системом обезбеђења квалитета. Извештаји о резултатима анкетања, извештаји о успеху студената у студирању и на испитима, као и извештаји о положају правника на тржишту рада, предмет су разматрања на седницама Одбора за квалитет, одговарајућих комисија и Наставно-научног већа Факултета. Формирана је база података која ће обезбедити трајно чување прикупљених података и њихово унапређивање са подацима који ће се прикупити током спровођења наредног анкетања и примене других метода за прикупљање података.

Извештај о самовредновању предмет је разматрања на седницама катедри, Одбора за квалитет, Студентског парламента, Наставно-научног већа и Савета Факултета.

Извештај о самовредновању учињен је доступним јавности објављивањем на интернет страници Факултета

www.prafak.ni.ac.yu/index.php?option=com_content&task=view&id=68&Itemid=183

Процена испуњености Стандарда 14 и предлог корективних мера:

Правни факултет испуњава Стандард 14.

Факултет ће перманентно пратити начин функционисања новоуспостављеног система обезбеђења квалитета и, ако буде потребно, вршиће потребне иновације у погледу индикатора квалитета, метода прикупљања и обраде података и др.

Факултет ће перманентно унапређивати инфраструктуру како би обезбедио редовно и систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета.

Факултет ће спровести поступак едукације заспослених и студената у области обезбеђења квалитета.

У циљу обезбеђивања услова за даљи развој и унапређивање система управљања квалитетом, Факултет ће попунити радно место менаџера квалитета, запошљавањем стручне и компетентне особе са одговарајућом квалификацијом и образовањем.

СПИСАК ПРИЛОГА

1. Прилог 1. – Одлука Наставно-научног већа о усвајању Предлога Стратегије управљања квалитетом (2007-2010);
2. Прилог 2. – Одлука Савета Правног факултета у Нишу о усвајању Стратегије управљања квалитетом (2007-2010)
3. Прилог 3 – Стратегија управљања квалитетом
4. Прилог 4 – Одлука Наставно-научног већа о усвајању Предлога Правилника о квалитету
5. Прилог 5 – Одлука Савета Правног факултета у Нишу о усвајању Правилника о квалитету
6. Прилог 6 – Правилник о квалитету
7. Прилог 7 – Пословник о раду Одбора за квалитет,
8. Прилог 8 – Пословник о раду Комисије за праћење и унапређивање студирања
9. Прилог 9 – Пословник о раду Комисије за односе са студентима
10. Прилог 10 – Одлука о изменама и допунама Статута
11. Прилог 11 – Одлука о формирању Одбора за квалитет
12. Прилог 12 – Одлука о формирању Комисије за праћење и унапређивање студирања
13. Прилог 13 – Одлука о формирању Комисије за односе са студентима
14. Прилог 14 – Одлука Сената Универзитета у Нишу о усвајању студијског програма основних академских студија
15. Прилог 15 – Одлука Сената Универзитета у Нишу о усвајању студијског програма дипломских академских студија
16. Прилог 16 – Одлука Сената Универзитета у Нишу о усвајању студијског програма докторских студија
17. Прилог 17 – Статут Факултета
18. Прилог 18 – Информатор за бруцоше 2008/09
19. Прилог 19 – Списак интернет адреса страних високошколских установа чији су студијски програми основних академских студија упоредиви са студијским програмом основних академских студија Правног факултета
20. Прилог 20 – Списак интернет адреса страних високошколских установа чији су студијски програми дипломских академских студија упоредиви са студијским програмом дипломских академских студија Правног факултета
21. Прилог 21 – Списак интернет адресе страних високошколских установа чији су студијски програми докторских студија упоредиви са студијским програмом докторских студија Правног факултета
22. Прилог 22 – Потврда Правног факултета Универзитета у Салцбургу о подударности студијских програма
23. Прилог 23 – Потврда Правног факултета „Јустинијан Први“ Универзитета „Свети Ђирило и Методије“ у Скопљу о подударности студијских програма
24. Прилог 24 – Потврда Правног факултета Универзитета „Јарослав Мудри“ у Новгороду о подударности студијских програма
25. Прилог 25 – Потврда Факултета историје и права Универзитета „Неофит Рилски“ у Благоевграду о подударности студијских програма
26. Прилог 26 – Извештај о резултатима анкетања послодаваца, дипломираних студената, наставног и ненаставног особља, са анкетним упитницима
27. Прилог 27 – Извештај о успеху студената уписаних на студије шк. 2002/2003. године

28. Прилог 28 – Извештај о успеху студената на испитима у шк. 2005/2006. и 2006/2007. години.
29. Прилог 29 – Заључци Конференције правних факултета у Србији од 19.10.2005. године
30. Прилог 30 – Статут Универзитета
31. Прилог 31 – Кодекс професионалне етике Универзитета у Нишу
32. Прилог 32 – Правилник о раду Етичког комитета
33. Прилог 33 – Књига предмета
34. Прилог 34 – Правилник о основним и дипломским академским студијама
35. Прилог 35 – Правилник о докторским студијама
36. Прилог 36 – Правилник о начину полагања и оцењивања на испиту
37. Прилог 37 – Правилник о самовредновању
38. Прилог 38 – Извештај о резултатима студентске анкете, са анкетним упитницима
39. Прилог 39 – Одлука Министарства науке Републике Србије о акредитацији Правног факултета као државног факултета у области друштвених наука - право за обављање научноистраживачке делатности
40. Прилог 40 – Правилник о раду Центра за правна и друштвена истраживања
41. Прилог 41 – Правилник о раду Центра за публикације
42. Прилог 42 – План рада Центра за правна и друштвена истраживања
43. Прилог 43 – План рада Центра за публикације
44. Прилог 44 – Програм научноистраживачког рада
45. Прилог 45 – Програм развоја научноистраживачког подмлатка
46. Прилог 46 – План усавршавања младих научних истраживача за 2007. годину
47. Прилог 47 – Извештај о научним компетенцијама наставника и сарадника
48. Прилог 48 – Правилник о условима, начину и поступку избора у звање наставника Правног факултета у Нишу
49. Прилог 49 – Правилник о условима, начину и поступку избора у звање сарадника Правног факултета у Нишу
50. Прилог 50 - Правилник о условима, начину и поступку реализације програма сталног усавршавања
51. Прилог 51 – Књига наставника
52. Прилог 52 – Текст конкурса за упис у прву годину основних студија за шк. 2007/2008.
53. Прилог 53 – Конкурс за упис у прву годину основних студије за шк. 2008/2009
54. Прилог 54 – Библиографија наставника и сарадника
55. Прилог 55 – Правилник о уџбеницима
56. Прилог 56 – Правилник о коришћењу библиотеке
57. Прилог 57 – Попис библиографских јединица - извод из Књиге инвентара
58. Прилог 58 – Правилник о Рачунском центру
59. Прилог 59 – Правилник о издавању публикација
60. Прилог 60 – Билтен приновљених књига
61. Прилог 61 – Правилник о систематизацији радних места
62. Прилог 62 – Правилник о књизи упутстава о раду Секретаријата
63. Прилог 63 – Извод из катастра
64. Прилог 64 – Споразум о подели простора са Економским факултетом
65. Прилог 65 – Преглед простора
66. Прилог 66 – Попис опреме - извод из Књиге инвентара
67. Прилог 67 – Одлука Савета Факултета о усвајању Извештаја о пословању у 2007. години

68. Прилог 68 – Одлука Савета Факултета о усвајању Финансијског плана за 2008. годину
69. Прилог 69 – Одлука Савета Факултета о јавним набавкама за 2008. годину.
70. Прилог 70 – Одлука Студентског парламента о усвајању Извештаја о студентској анкети
71. Прилог 71 – Одлука Студентског парламента о усвајању Извештаја о резултатима анкетања послодаваца, дипломираних студената, наставног и ненаставног особља
72. Прилог 72 – Резултати SWOT анализе;
73. Прилог 73 – Стратешки план развоја Правног факултета у Нишу (2008-2010).
74. Прилог 74 - Извештај о раду Правног факултета у Нишу за 2007. годину
75. Прилог 75 - Годишњи програм рада Правног факултета у Нишу за 2008. годину